

ROČNÍK LXI

ČERVENEC/SRPEN 2006

7/8

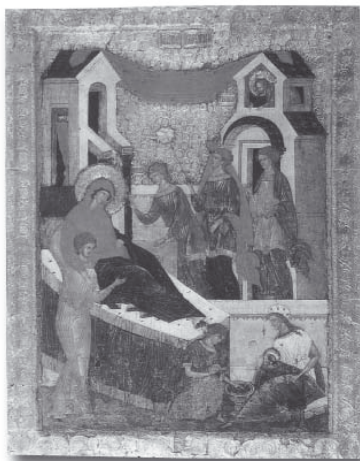
HLAS PRAVOSLAVÍ

OBSAH

CESTY BOŽÍ	3
Jeho blaženosti Kryštofovi, arcibiskupovi pražskému, metropolitovi českých zemí a Slovenska	3
SVATÉ TAJINY	4
ZÁPAS BISKUPA GORAZDA o československou církev pravoslavnou	8
KLONOVÁNÍ	12
ARCHIMANDRITA LAZAR (ABAŠIDZE)	14
POCHOPENÉ V LÁSCE	14
VILÉMOV 2006 – 2. SVATOJÁNSKÉ SETKÁNÍ	15
Z KNIHY NEZNÁMÝ SVĚT VÍRY	17
JAK ŽIJEME	19
Duchovní otec	19
Jak jsme putovali za svatými Cyrilem a Metodějem	20
Dolní Jadruž	21
Teologové ze Srbska v České republice	21
Přežití 2006	22
Mariánské Lázně	23
Františkovy Lázně	23
BOJ S AMÁLEKEM	
A NÁVŠTĚVA JITROVA	24

Narození přesvaté Bohorodice 8./21. září

*Narození tvé, Bohorodice Panno,
radost zvěstovalo celému světu.
Neboť z tebe zasvitlo Slunce
spravedlnosti,
Kristus Bůh náš,
jenž zrušiv kletbu dal nám požehnání
a překonav smrt daroval nám život
věčný.*

Drazí otcové, bratři a sestry, milí čtenáři!

Opět se společně setkáváme na konci léta. Začíná nový církevní rok...

Mnozí z nás vykonali v prázdninovém čase zajímavé zahraniční cesty a poutě.

Vyhlašujeme fotografickou soutěž o nejhezčí prázdninové foto z pravoslavného prostředí. Nejlepší tři snímky otiskneme v Hlasu pravoslavi a ohodnotíme drobnou cenou.

vaše redakce

Foto na titulu: Metropolita Kryštof a božská liturgie pod širým nebem (viz str. 22).

CESTY BOŽÍ

V životopisech svatých otců egyptské pouště se píše o jednom z nich, jehož jméno nebylo zveřejněno. Tento svatý muž dle mnoho týdnů na modlitbách a prosil Hospodina, aby mu odhalil tajemství, proč lidé dobří a spravedliví jsou většinou chudí, nemocní a často brzy umírají, kdežto lidé nespravedliví a zlí si na světě užívají, nic jim nechybí, jsou zdraví a dlouho žijí.

Bůh se rozhodl tajemství poodhalit, a poslal jej do světa. Brzy došel na hlavní cestu k oáze, kde se ukryl v palmoví. Zanedlouho se zde zastavil bohatý člověk, aby si odpočinul a přepočítal svých sto zlatých. Když je pečlivě opět balil do šátku, nevěšmi si, že šátek je děravý, a všechny zlaté mu tak před odchodem vypadly do trávy. O chvíli později oázu navštívil další pocestný, který peníze uviděl, sebral je a rychle odcestoval. Vzápětí k prameni uprostřed oázy přišel utmáčený, zjevně velmi chudý člověk. Napil se z pramene, pojedl suchého chleba a lehl si do trávy, aby si odpočinul. Tu se do oázy vrátil onen boháč; hledal ztracené peníze. Uviděl chudáka v trávě a bez rozmyšlení jej obvinil z jejich krádeže. Marně se chudák dušoval, že to tak není, že žádné peníze nesebral, a tudíž nic nemůže vrátit. Boháč trval na svém a chudáka tak dlouho tloukl a rdousil, až ten padl mrtvý na zem. Teprve když jej bezvládného důkladně prohledal, zjistil, že zabil nevinného. S hrůzou opustil místo vraždy.

Svatý otec, poté co všechno spatřil ze svého úkrytu, hořce zaplakal pro vraždu nevinného člověka, které byl svědkem. K Bohu se pak modlil slovy: „Pane, kde je Tvá svatá vůle, kam se poděla Tvá dobrota? Tehdy mu Bůh poslal anděla, aby jej potěšil a dal mu nahlédnout do Božích úradků:

„Nemyl se, otče, vše se děje z Boží vůle. Hospodin dopouští různé věci, aby člověka vychovával a aby jej vedl k dobrému konci. Ten člověk, který ztratil peníze, byl soused toho, který je nalezl. Nálezce měl totiž parcelu o hodnotě sta zlatých, ale onen bohatý člověk ji na něm nespravedlivě vysoudil za padesát zlatých. Tehdy ošizený majitel prosil Boha, aby mu dopomohl k spravedlnosti. A tak se Bůh rozhodl dát mu dvakrát tolik, než o co nespravedlivým soudem přišel.

Chudý člověk, kterého boháč zabil, domnívaje se, že mu vzal peníze, byl sám vrah. Litoval však svého činu a snažil se dělat dobré skutky. Bůh proto dopustil, aby přišel rukou násilníka o život, a tak očistil svou duši od smrtelného hříchu. Nakonec pak toho bohatého člověka, posedlého touhou po penězích, nespravedlivého a násilníka, nechal Bůh padnout do těžkého hříchu, když zabil nevinného. Poznal tak, co je to bolest duše a palčivé výčitky svědomí. Dal se na upřímné pokání, opustil svět a odešel do monastýru plakat nad svými hříchy...

Běž, otče, klidně zpět do svého příbytku a nezkoumej příliš, úradky Boží, neboť jsou nevyzpytatelné a neopakovatelné.“

Všichni se někdy podobáme onomu svatému otci a snažíme se prozkoumat neprozkoumatelné, pochopit nepochopitelné. Klademe si otázky, na něž nelze dostat odpověď. Za čím Hospodin napíše tečku, tam již nemůžeme přidat otazník. Svatý Jan Zlatoústý o tom napsal: „Bolesti prohlubují trpělivost. Láska Boží umí určit míru bolesti. Boží prozřetelnost je nevyzpytatelná a péče Boží lidskému uvažování nepochopitelná.“

metropolita Kryštof

JEHO BLAŽENOSTI KRYŠTOFOVI, ARCIBISKUPOVI PRAŽSKÉMU, METROPOLITOVÍ ČESKÝCH ZEMÍ A SLOVENSKA

Vaše Blaženosti, milovaný v Hospodinu spolubratře!

Vstal z mrtvých Kristus!

S upřímnou radostí jsme obdrželi zprávu o Vašem zvolení představitelem svaté pravo-

slavné církve v Českých zemích a na Slovensku, které se uskutečnilo z dobré, milé a dokonale vůle Boží (Ř 12,2).

Nyní nastupujete na trůn církve, u jejíhož původu leží misionářská práce svatých apošto-

lům rovných bratří Cyrila a Metoděje, jejichž zásluhou se světlo Evangelia rozšířilo i do ruských krajů.

Církev, do jejíhož čela Vás Hospodin povolal, patří mezi ty nejmladší v rodině místních pravoslavných církví. Dějiny její samostatné existence, trvající již více než půl století, svědčí o tom, že se pravoslaví po uplynutí tisíciletí od působení slovanských

učitelů dynamicky

rozvíjí. Sémě

Božího slo-

va přiná-

ší plody

vlidských

srdcích

a „malé

stádce“ (L

12,32) vy-

růstá v míst-

ní církev vyko-

návající svou službu

v nových historických pod-

mínkách na území dvou států – České republiky a Slovenska. Nicméně společná láska ke Kristu a věrnost tradici svatých Cyrila a Metoděje spojuje Vám svěřené stádce přes státní hranice, podobně jak je tomu i v moskevském patriarchátu.

Srdečně přejeme, aby ve Vás všichni věřící pravoslavné církve v Českých zemích a na Slovensku viděli milujícího otce a dobrého pastýře, pokládajícího život za své ovce (J 10,11). Nechť se Vaše arcipastýřská služba stane vi-

ditelným ztělesněním slov velekněžské modlitby Spasitelovy: „*Aby všichni byli jedno jako ty, Otče, ve mně a já v tobě, aby i oni byli jedno v nás.*“ (J 17,21)

S uspokojením bych chtěl vyzdvihnout i Vaš osobní vztah k Ruské pravoslavné církvi, kde jste absolvoval Moskevskou duchovní akademii a přijal mnišský postřih v lavře sv. Sergeje.

Doufáme, že čas, po kterém

jste se seznamoval

s teologickým

dědictvím

a mniš-

skou tra-

dici Ruské

pravoslav-

né církve,

zanechal

ve Vašem

srdci dob-

rou vzpomín-

ku a že vztahy mezi

našimi církvemi budou v letech

Vaší služby ve funkci hlavy církve tak vrělé, jako byly za Vašich předchůdců.

Vaše Blaženosti, ještě jednou Vás zdravím v den intronizace a přeji Vám, aby období Vaší služby bylo pokojné a požehnané. Nechť Vám arcipastýř Kristus udělí sílu a moudrost hlásat slovo pravdy na mnohá a blahá léta!

S bratrskou láskou ve vzkříšeném Kristu!

Alexej II.

Patriarcha moskevský a celé Rusi

S bratrskou láskou ve vzkříšeném Kristu!

SVATÉ TAJINY

Tajuplnou Boží pomocí k jeho jasnějšímu poznání, k snadnějšímu přemáhání a k dokonalejší lásce jsou věřícímu svaté tajiny. Bůh je daroval své církvi z lásky k těm, kdo jej upřímně hledají.

Mají podobu vnějších znaků a symbolických úkonů, pod nimiž se lidem podává zvláštní milost a posvěcení. Některé z nich jsou založeny na přímém pokynu Pána Ježíše, jak je zaznamenáno v jeho Evangeliiu (křest Mt

28,19; přijímání L 22,17–20), jiné na zmínkách Písma a na podání církve. Tradičně se hovoří o sedmi svatých tajinách podle sedmi sloupů Boží moudrosti (Př 9,1). Tento počet znázorňuje i sedmiramenný svícen v chrámě starozákonním i v chrámech našich. Jsou tím mýněny: křest, myropomazání, přijímání, zpověď, sňatek, rukopoložení a pomazání nemocných. Ovšem Svatý Duch, který zde působí, nemůže být spoután nějakou číslicí. Jeho působení ve

svatých tajinách zůstává hlubokým, neprobádaným tajemstvím a my o něm víme, protože rozeznáváme na sobě Jeho zásahy.

Na jedno však musíme pamatovat: Svatá tajina není kouzlo, které působí bez naší účasti, bez našeho vnitřního kladného úsilí. Je to dar, o který je třeba s pokorou prosit a s pokorou a upřímností se otevřít jeho přijetí. Jinak přijímáme dar ne ke spáse, ale k odsouzení. Svaté tajiny jsou plody Kristova vykupitelského díla a my jejich nehodným přijetím se z jeho druhů a dětí řadíme mezi jeho nepřátele a mučitele.

Křest je vstupem do církve nejen jako do viditelné organizace, ale i do tajemné neviditelné sféry Božího života, kde se svaté tajiny dějí. Voda, kterou se křtí, znázorňuje hrob. V tom hrobě se pohřbívá naše porušenost hříchem, již jsme zdědili od praotce – od padlíka Adama. Křest je smrtí, přerušením našeho příbuzenství s ním, ale i povstáním a novým zrozením do příbuzenství s „druhým Adamem“ – čistým a bezhříšným Božím synem Ježíšem

Kristem. Proto se po křtu při průvodu kolem koupele zpívají slova apoštola Pavla: „... kteří jste byli pokřtěni v Krista, také jste Krista oblékli“ (Ga 3,27). Původně se totiž vždy křtílo ponořením do tekoucí vody, jako to dělal Jan Křtítel. Vystihlo se tu názorněji pohroužení do smrti a povstání do života.

Křtí se jen jedinkrát a je to základní, rozhodující tajina, je třeba se k ní důkladně připravit poznáním Kristova učení a pokáním. Malé děti je radno křtít jen v takových rodinách, kde rodiče rozumějí svaté tajině, sami žijí vírou a poskytují záruku, že dítě bude vychováno ve víře. Křest je totiž jedinečná příležitost k duchovní obrodě osobnosti a ke vstupu člověka do bláženosti Božích dětí. Bez poznání Boha zůstane nevyužita, i když se křest formálně uskuteční.

První modlitba křtu je spojena s udělením jména křtěnci. Věřící rodiče vybírají dítěti jméno ne podle zvuku, ale pročtou si předem pravoslavný kalendář a dají dítěti jméno některého svatého s vědomím, že tím vybrali dítěti i nebeského přímluvce, na jehož svátek bude slavit i dítě svůj svátek. Vyberou takového světce, kterému by chtěli, aby se dítě svým životem podobalo.

Svatá tajina **myropomazání** je darem Svatého Ducha k pochopení a osvojení Božích tajemství a Božího zákona. Je uvedením křesťana mezi „královské kněžstvo“ (1 Pt 2,9), kterým jsou všichni členové Kristovy Církve. Starozákonní králové a kněží se ustanovovali pomazáním posvátným olejem. Myropomazání je zpečetěním křtu a v pravoslavné církvi se uděluje vzápětí po něm. Byl-li někdo pokřtěn v nouzi nepravoslavným knězem nebo jinou osobou (je-li novorozeně na umření, často vykoná porodní babička rychlý křest), je třeba pamatovat, že tento křest sice platí, ale že nebyl zpečetěn myropomazáním, o vykonání kterého je třeba se obrátit k pravoslavnému knězi. Jedině on má právo je udělit. Maže myrem čelo na znamení osvěcení rozumu, oči, uši, nozdry a ústa na znamení osvěcení smyslů, ruce a nohy na znamení posvěcení činnosti a vždy pronáší: Pečeť daru Svatého Ducha.

Svatá tajina „eucharistie“ či **svaté přijímání** je darem, kterým křesťan znovu a znovu obnovuje svou bytostnou jednotu s Kristem. Říká se jí také Večeře Páně, protože je tajemným stolováním s Kristem, nebo eucharistie = „blahé poděkování“, děkovaná oběť stvoření Kristu.

Ustanovil ji Ježíš v předvečer svého ukřižování, když naposledy večeřel se svými učedníky a lámány chléb označil za své tělo, lámané za jeho spolustolovníky na odpuštění hříchu, a víno v kalichu za svou krev nového zákona, vylévanou za život světa. Zmínil se o svém odchodu a vyzval je, aby tuto večeři pořádali na jeho památku, že s nimi tak bude do skonání světa.

Křtem a myropomazáním získáváme nárok na účast v kruhu jeho učedníků lámajících na jeho památku chléb, a proto se pravidelně, zvláště o nedělích, shromažďujeme k tomuto „poděkování“ s obětí chleba a vína. Svatým Duchem se ocitáme ve společenství Krista na nebi i s tím, co přinášíme, a on se nezdráhá přijmout účast v našem společenství, je lámáným i lámajícím, podávajícím i podávaným. A tak přijímáme jeho tělo a krev jako pokrm chleba a nápoj vína. Jeho tělo se spojuje s naším tělem a jeho krev s naší krví, abychom žili jeho svatý a čistý život a spolu s apoštolem Pavlem mohli prohlásit: „Nežiji už já, ale žije ve mně Kristus“ (Ga 2,20).

Část proměněných svatých darů uchováváme v chrámě na oltářním stole v darochranitelnici pro nemocné. Požadají-li, kněz jim je donese až k lůžku, kde jim svatou tajinu přijímání podá.

Křesťan přijímá nejvíce jednou denně, nejméně jednou do roka, ale běžně je přijímat každou neděli. Někomu se to zdá často, avšak jen časté přijímání nás udrží ve stavu duchovní bdělosti a jednoty s Kristem.

Kromě nouzových případů přijímání nemocných je přijímání zasazeno do bohoslužby svaté liturgie. K přijímání se připravujeme modlitbou (služby denního kruhu, 3 kánony nebo chvalozpěvy, modlitby před sv. přijímáním), postem (od půlnoci), pokáním a zpovědí, jestliže jsme se poskvrnili hříchy. Také pro přijímání platí varování před nehodným přijetím svaté tajiny, nerozpoznáváním těla a krve Páně (1 K 11,27nn). Není porušením postu přijetí a zapití předepsaných léků. Kristovu večeři přijímáme s pokorou a vděčností. Po jejím přijetí Bohu poděkujeme (modlitby po svatém přijímání) a zůstáváme zvláště v den přijímání bdělí a strážliví vůči pokušením. Samozřejmě, že k sv. liturgii přicházíme na začátek a setrváváme do konce. Přijímáme pouze v pravoslavných chrámech.

Svatá tajina **zpovědi** neboli pokání je darem obnovení naší křestní čistoty potřísněné pozdějšími hříchy. Původně se udělovala jen jednou, zpravidla ke konci života (tuto praxi zaznamenává Hermův „Pastýř“, křesťanský spis asi z r. 140), později se stala podmínkou svatého přijímání. Dnes přistupujeme ke zpovědi tak často, abychom nestačili zapomenout na žádný hřích, který je třeba vyznat.

Také ke zpovědi se musíme připravit, protože musíme vědět, z čeho se chceme zpovídat, a nenutit ho, aby nás vyslychal, a dokonce mu mít za zlé jeho otázky. Připravujeme se tak, že si probíráme Boží přikázání (Desatero, Blahoslavenství atd.) a po každém se sebe ptáme, kdy a jak jsme je přestoupili. Vědomí hříchů ať je provázeno kajícím citem a touhou po očistění.

Naše pravoslavná zpověď se koná dvojím způsobem, je: veřejná (společná), kdy věřící, shromáždění před knězem, společně hlasitě vyznávají své hříchy, a soukromá (ušní), kdy věřící přistupují ke knězi jednotlivě a šeptají

mu své hříchy do ucha. Obojí forma je starobylá a správná, v obojí působí tentýž odpouštějící a uzdravující Svatý Duch, i když v různých dobách a krajích se dávala jedné nebo druhé formě přednost. Obojí obsahuje kající modlitbu věřících za odpuštění, vyznání pravoslavné víry (koná-li se zpověď v rámci sv. liturgie, kdy se „Věřím v jednoho Boha...“ pronáší jako její součást, zpravidla se již neopakuje při samotné zpovědi), vyznání hříchů a lítosti nad nimi, slib vystříhat se jich v budoucnosti, knězovo poučení (v úvodu, nebo před závěrem) a jeho modlitba za kajícíky, které se též říká modlitba rozhrěšení.

V obřadní příručce vladyky Gorazda, která se u nás užívá, jsou uvedeny modlitby rozhrěšení dvě. První, starobylá a všeobecně pravoslavná, se nachází i v řeckých knihách. Druhá se objevuje až v 17. stol. v knihách západní Rusi, odkud se rozšířila do slovanských obřadních příruček, ale není v knihách řeckých.

Ježíš řekl, že největší přikázání v Božím zákoně je přikázání lásky k Bohu a k bližnímu, že na něm celý Zákon a veškeré prorocké učení spočívá (Mt 22,37nn). Když se nad sebou před zpovědí zamýšlíme, připomeňme si především, kolik nám kdy chybělo lásky a kolik v nás zůstávalo sobectví. Pamatujme také, že odpuštění všeho a všem námi je podmínkou, aby bylo odpuštěno nám (Mt 6,14n). Na zpověď nehledme jako na soudní řízení, kde se větší přestupky promíjejí méně snadno než menší, ale jako na léčebnu, kam přicházíme s hříchy jako s nemocí, která v nás hlodá a přivede nás ke smrti, nebude-li vyléčena. A to záleží nejen na rozhodnutí a zásahu lékaře, ale i na spolupráci pacienta.

Sňatek nazval „velikým tajemstvím“ apoštol Pavel a přirovnal jej ke spojení Krista s církví (Ef 5,31n). Sám Ježíš požeňnal manželskému spojení muže a ženy svou přítomností na svatbě v Káni Galilejské, kde proměnil vodu ve víno, což pro nás symbolizuje velikou proměnu, kterou podstupují navzájem se milující muž a žena v sňatku.

Sňatek se uzavírá z lásky a pro lásku, ne z pouhé žádosti nebo z ekonomických důvodů – to by bylo zneužití svaté tajiny –, má být školou lásky, jež pomáhá člověku vymanit se z pout sobectví a žít pro druhého. Křesťanské manželství rozdělí jedině

smrt nebo nevěra jednoho z manželů, podvedený může být pravoslavným episkopem rozveden a může vstoupit do nového manželství.

Několik týdnů před sňatkem oznámí snoubenci svůj úmysl knězi, ten je poučí o závazku, který na sebe sňatkem berou, o podmínkách jeho uzavření a ke sňatku je duchovně připraví. Sňatek bývá v chrámě veřejně ohlášen, snoubenci přistupují ke zpovědi a k přijímání. Chceme-li oslavit sňatek hostinou a veselím, nepořádáme jej v postu ani na Vzkříšení.

Svatá tajina **rukopoložení** je vlastně zplnomocnění církve, vedené Svatým Duchem, k předsednictví v eucharistickém shromáždění, tj. k vysluhování svaté liturgie a spolu s tím i dalších svatých tajin, jež se vesměs udělovaly v rámci svaté liturgie.

Jenom ten, kdo je řádně v církvi vysvěcen na kněze, smí biřmovat, zpovídat, lámat chléb k sv. přijímání, oddávat a světit olej k pomazání nemocných.

Kněz může být také svého zplnomocnění zbaven a odvolán. Pak se stává opět prostým věřícím, a kdyby chtěl vykonat přesto něco z toho, co konal jako kněz, nemá to platnost. Odvolání se děje v případech, že se kněz těžce provinil na svém poslání.

Kněžstvem jsou v jistém smyslu všichni věřící, kteří přijali svatou tajinu myropomazání. Mezi nimi se však vybírá Bůh některé, kteří mu mají zvláště sloužit a pro které má tato služba být celoživotním posláním. Rodiče by měli odmalička pozorovat své děti, jak lnou k Bohu, rozeznat jejich zájem o Boží věci a nebránit jejich povolání k duchovenké službě, když se projeví a dítě po ní zatouží, ale pomáhat jim a podporovat je na této cestě.

Rukopoložení je trojího stupně. Nejnižší je diákonské, ale předchází mu postřížení na čtece, pěvce a svícenosce a požehnání na poddiákona, jež však nejsou svatou tajinou. Dále je kněžské (jerejské) a nejvyšší episkopské.

Svatou tajinu rukopoložení vysluhuje jedině episkop; při nejvyšším, episkopském, několik episkopů, alespoň tři nebo dva.

Diákon svatým tajinám jenom přisluhuje, nemůže je sloužit samostatně. Nejvyšší mezi diákonny má titul protodiákon nebo archidiákon, je-li mnišského stavu, říká se mu jerodiákon. Kněz

vede farnost po duchovní stránce a slouží svaté tajiny kromě rukopoložení. Kněz vyšší hodnosti má titul protojerej nebo protopresbyter. Kněz mnišského stavu je jeromonach, kněz v hodnosti představeného monastýru má titul igumen nebo archimandrit. Kněze oslovujeme otče duchovní nebo otče s jeho křestním jménem, diákona otče diákone. Větší počet farností je sdružen v eparchii, v jejíž čele stojí episkop neboli eparchiální archierej. Koná duchovní dozor a správu, ale i duchovní soud nad všemi farnostmi i duchovenstvem své eparchie a může sloužit všechny svaté tajiny. Oslovujeme ho vладыко. Episkop vyšší hodnosti je metropolita, archiepiskop nebo patriarcha. Všeobecný název pro osobu s třetím, nejvyšším stupněm rukopoložení, je archierej.

Když Ježíšovi apoštolové chtěli ustanovit v některé obci episkopa, vkládali na něj ruce (1 Tm 4,14; 5,22), a tím jej zplnomocnili k duchovní správě a ke sloužení svatých tajin včetně dalších rukopoložení. V pravoslavné církvi nikdy nikdo neuděloval svatou tajinu rukopoložení, kdo sám nebyl rukopoložen, a to od nástupců Ježíšových apoštolů skrze rukopoložení. Těto nepřerušené posloupnosti říkáme apoštolská posloupnost. Jedině nositelé této apoštolské posloupnosti mají řádné církevní zplnomocnění sloužit svaté tajiny a toto zplnomocnění udělovat. Mezi křesťany v Čechách a na Slovensku jsou nositeli apoštolské posloupnosti pouze duchovní pravoslavní a římskokatoličtí.

Duchovní všech stupňů vzpomínají na své rukopoložení jako na mocný duchovní zážitek a cítí, že ve svaté tajině jim kromě zplnomocnění byl dán Svatým Duchem i dar síly nadšeně splnit svůj úkol, podobně jako snoubencům ve svaté tajině sňatku je propůjčena i blahá síla k vytrvalé a obětavé manželské lásce.

Bůh je nepřítel nemoci. Boží syn Ježíš vynaložil mnoho času na léčení hříchu, lidské duše, ale i lidského těla, jako by chtěl ukázat, že Bohu křivdíme, říkáme-li, že na nás on seslal nemoc, a odmítáme-li ji léčit. Vždyť kolik jen léčivých sil nám dal v rostlinách, které stvořil: A Ježíš nejenže „... uzdravoval ty, kteří to potřebovali“ (L 9,11), ale při loučení s učedníky prohlásil: „Kdo věří ve mne, i on bude činit skutky, které já činím, a ještě větší“ (J 14,12).

V Novém zákoně je řada svědectví, jak apoštolové poslechli Ježíšova pokynu a pokračova-

li v jeho léčitelské činnosti (Sk 3,1nn; 5,12 aj.), ba v listu apoštola Jakuba je dán pokyn, aby se tato činnost v církvi konala i nadále: „Je někdo z vás nemocen? Ať si k sobě dá zavolat starší sboru (řecky: tús presbyterús tás ekklésias = presbytery, kněze církve), ti ať se nad ním modlí a mažou jej olejem ve jménu Páně. Modlitba víry uzdraví chorého a Pán ho pozdvihne“ (Jk 5,14–15). To se v církvi dodnes děje v udělování svatě tajiny **pomazání nemocných**. Také zde tím, kdo uzdravuje, je Bůh Duch Svatý, také zde působí kněží jako církvi zplnomocnění přímlovci a svědci tajemství. Také zde je počítáno se spoluúčastí víry toho, kdo svatou tajinu přijímá, protože ani Ježíš nemohl konat své mocné činy tam, kde se mu nevěřilo (Mk 6,5).

ZÁPAS BISKUPA GORAZDA O ČESKOSLOVENSKOU CÍRKEV PRAVOSLAVNOU

(v reflexi časopisu *Za pravdou 1921–1926*), Jaroslav Vokoun, dokončení

Eklipse

Napětí mezi oběma proudy v ČČS se periodicky vyhrocovalo. Tak např. v časopise *Za pravdou* v čísle 47 (23. 11. 1922) má na poslední straně tučně vytištěné, zřejmě po uzavěrce dodané, prohlášení sněmu olomoucké diecéze, že „trvá na jednotě celého hnutí ČČS a církevních sněmů a odmítá co nejrozhodněji jakékoliv snahy a pokusy tuto jednotu porušit. Biskup Pavlík zvolen biskupem diecese moravské“. Číslo samo ovšem obsahuje články ukazující na „spory o orientaci pravoslavnou“ (Špisar) či na „kvas československé církve“ (Haňávka). První článek volá (proti pravoslavné orientaci) po živém náboženství, jehož prý si lid žádá, a duchovní mají tohoto volání uposlechnout – zřejmě nejde o řečnickou formulaci, ale o výraz reálného napětí mezi orientací kněží a lidu. Druhý článek je smířující reakcí na Dositejovu kritiku Farského katechismu („... jiskrou, která padla do našeho hnutí, je katechismus dr. Farského a Kalouse“). Kámen úrazu vidí v katechismovém tvrzení, že je třeba nových proroků, protože „proroci celé pravdy boží nezjevili“; zmiňuje se i o mlčení katechismu o posmrtném životě. Návrh Farského a Dositejovu kritiku je prý třeba považovat za soukromé, rozhodnout má sněm. „Spory a zápasy“ se tamtéž zabývá i autor podepsaný jako Hrdlička; i jeho článek je spíše

Apoštol Jakub počítá s tím, že svatou tajinu pomazání nemocných bude udělovat skupina kněží. Neurčuje přesný počet. Obřadní příručka episkopa Gorazda počítá se sedmi kněžími, ale připouští se, aby tajinu udělil i jediný kněz. Uděluje se jen jednou při jedné nemoci. Může se konat i v chrámě, mohou-li tam nemocní dojít. V takovém případě se mohou sejít i kněží ze sousedství v předem dohodnutý den, třeba ve svátek některého světce léčitele jako jsou Kyr a Jan, Pantělejmon, Kosma a Damián a další, a pomazat všechny nemocné, kteří se shromáždí. Svatou tajinu pomazání nemocných či „saborovanije“ konáme též v období velkého postu.

metropolita Kryštof

smířující, dovolává se ovšem více laiků než kněží, kteří „vychováni v katolicismu nedovedou se nepředpojatě dívat na události“. Článek odráží pojetí křesťanství jako „citové zkušenosti lidské“, prožitku individua, ale s důrazem sociálním.

Za pravdou z r. 1922 č. 48. přináší hned pod záhlavím tučně vytištěnou informaci o diecézním sněmu: „... není pravda, že zvítězil na schůzi směr Pavlíkův proti směru Farského. O žádném směru nebylo jednáno již z toho důvodu, že oba jmenovaní bratří staví se na půdu sněmů a tím na základ přijatý celou církví československou. Pořazení však byli strůjci sporů a vášnivých hádek náboženských.“ Číslo samo pak přináší článek A. P. Jak došlo ke sporům v církvi československé a nepodepsanou informaci Diecesní shromáždění. Následuje opět článek A. Špisara zpochybnující uplatňování demokratického principu v praxi Církve československé a dovolávající se opět lidu: „Jen se ptejte lidu! Ptejte se mužů!“ (Za pravdou r. 1922, č. 48, s. 301.) Článek A. P. tvrdí, že příčiny sporů pocházejí už z rozporu mezi dvěma memorandy srbské církvi v samých počátcích církve, vyhotily se však po vydání Farského katechismu, kdy se opozice proti Farskému – dle interpretace A. P. – pokusila spojit s biskupem Pavlíkem, jehož dříve odmítala. Zpráva o diecézním shromáždění naproti tomu odráží dění jen velmi nepřímou for-

mulacemi o tom, že něčí projev přispěl ke zklidnění v církvi či že podle řečníka nesmí zvítězit v církvi extrémní směr.

Dne 15. března 1923 se pod záhlavím listu tučnými písmeny vyhláší diecézní shromáždění s referátem br. biskupa Gorazda a volnými návrhy (totéž se opakuje v dalším čísle). Na následující straně je biskupův článek nadepsaný Bratři a sestry! Biskup reaguje na situaci, kterou nalezl po návratu z Ameriky – ideový chaos v církvi v souvislosti s katechismem dr. Farského – a ohlašuje svou abdikaci. Na další straně je totéž oznámeno diecézní radou a oznámeno rozhodnutí o nutnosti svolání sněmu. Teprve 19. dubna 1923 však vychází článek „K situaci v církvi československé“ (shodou okolností vládá právě – tj. po roce – potvrdila volbu M. Pavlíka moravským biskupem). Článek obsahuje usnesení přerovského sněmu, na němž biskup Gorazd odvolal svou rezignaci na základě přijetí rezoluce vyhlášící autonomii moravské diecéze v ČČS, a vývoj v pravoslavném duchu s možností nesouhlasících obcí připojit se k jiné diecézi a obcí z jiných diecézí k diecézi moravské. Možnost plného rozkolu je naznačena, ale je považována za ukvapenou; odmítnuta je i výzva pražského ústředí biskupu Gorazdovi, aby vystoupil z církve. Zajímavá je interpretace některých československých idejí: uznává se vývoj v náboženském životě, ale musí jít o vývoj, a ne o destrukci. Uznává se svoboda vědy, avšak nikoliv vnucování názorů jednotlivců církvi. Uznává se svoboda svědomí ve společnosti, nikoliv však ve smyslu vnašení zmatku do církve.

Za pravdou z roku 1924 č. 2. přináší článek nadepsaný Bratři a sestry a podepsaný v Olomouci 1. ledna 1924 podpisem Gorazd, biskup; zřejmě tedy novoroční provolání. V naší souvislosti je zajímavá sebereflexe na s. 7: „Po kolísání prvních měsíců zakotvil jsem pevně v pravoslavné víře našich slovanských apoštolů Cyrila a Metoděje, k níž směřovalo též očištné úsilí Mistra Jana Husa. Srdce mé naplněno jest blahem, že stanul jsem na pevné půdě Písma svatého a velkých Otců církevních a že smím za jejich rukovodstva jíti za Kristem v jedné řadě s jinými Slovany. Přál bych si z celé duše, aby celá Církev československá zakotvila tamtéž...“ Nastávající rok skutečně bude znamenat vyvrcholení zápa-

su o orientaci Církve československé. Gorazdova slova o vlastním kolísání v době počátků a nalezení pevné půdy zřejmě reagují na kritiku, že zpočátku sdílel pozice blízké Farského proudu. Nyní jako biskup Gorazd nezpochybňuje dobrou vůli příslušníků tohoto směru, ovšem jejich názory považuje za „v rámci křesťanství nemožný“ (tamtéž). Tím je naznačeno, že nemožný bude i smír obou proudů v jedné církvi, protože jednota je nemožná tam, kde druhému upíráme křesťanskost jeho pozice. Naproti tomu vzpomíná biskup Gorazd „činitelů Československé církve evangelické, kteří našim náboženským obcím i jednotlivcům vycházejí v křesťanské lásce vstříc měrou tak vynikající“ (tamtéž). Hned za biskupovým provoláním je uveřejněn pastýřský list biskupův americké episkopální církvi, vyvracející tvrzení „bratra Kostky“, že v této církvi může kněz popírat božství Kristovo.

Polemiky s radikálním proudem, obrany proti pomluvám apod. budou pro rok 1924 charakteristické. Protože v popředí našeho zkoumání je ideový vývoj, nikoliv vnější konflikty, jsou pro nás zmíněné polemiky zajímavé natolik, nakolik v nich probleskuje myšlenkový vývoj protagonistů pravoslavného směru, především biskupa Gorazda samotného. Biskup Gorazd se vyslovuje k myšlence, která stála v popředí v počátcích hnutí – k myšlence náboženského vývoje. Jelikož se v úvodu přihlásil ke konzervativní pozici, je jeho stanovisko jednoznačné: „Vede-li faktický vývoj k odklonu od toho specifického, co je dáno zakladatelem náboženství, mizí toto náboženství, aby ustoupilo něčemu jinému. O vývoji určitého náboženství lze mluvit jen potud, pokud vývoj setrvává na základě daném zakladatelem.“ (Za pravdou 1924, č. 16, s. 9.)

V časopise Za pravdou z roku 1924 v č. 9. čteme prohlášení biskupa Gorazda, končící větou: „Radikálnímu, volnomyšlenkářskému směru, zastupovanému brem Farským, Kalousem a Hutou nikdy se nepodvolím.“ Podobně radikální je i v Za pravdou z roku 1924 v č. 19. na s. 113: „To jest pro mne už jisto, že s t. zv. radikálním směrem spolupracovat nebudu. Spolupráci s ním pocítoval jsem již dlouho jako přítěž, která se věsí na paty a zdržuje postup. Že takový stav uvnitř církve není na dlouho možný, je samozřejmo. Pokud mne se týká, vyčkávám nějakého rozhodnutí, jež

není v mé moci, a dle něho pak rozhodnu se sám. Buď budu pracovat dále, avšak nerušen živly demagogickými, anebo odejdu do ústraní.“

Následující čísla časopisu přinášejí zvýšené množství polemik, obran a analýz současné situace. Vyvrcholení nastává v červenci: v čísle ze dne 3. 7. je informace, že kvůli ukončení sporů v olomoucké obci bude br. biskup Gorazd pro pravoslavné věřící konat bohoslužby v kapli v Jánošíkových kasárnách. Tamtéž se dozvídáme o konfliktech spojených v diecézi moravské s volbou pražského biskupa-patriarchy. Dne 17. července vychází časopis *Za pravdou bez podtitulu Diecésní list církve českoslov. pro Moravu*. Číslo samo však přináší jen články na nadčasová témata. Číslo z 24. července přináší informaci, že „br.biskup Gorazd resignoval“ a Gorazdovo vlastní sdělení „Všem bratřím a sestřám!“ Dne 31. července je oznámeno svolání shromáždění bratří a sester pravoslavně oientovaných. Následuje prohlášení Gorazdových stoupenců, obsahujících mj. téma následujících sporů – otázku jurisdikce českého pravoslavní a pozoruhodný návrh, že nedojde-li k jejímu řešení, „dojde k ustavení naší skupiny jakožto československé církve pravoslavné, pro niž nebudeme žádat státního schválení (viz analogie s odchodem Jelínkovy skupiny z ČČSH v naší době) – a Gorazdův rozsáhlý programový text. Články z obou posledně uvedených čísel opět dávají nahlédnout do hlubin Gorazdova duchovního zápasu.

Gorazdův text v časopise č. 30 z téhož roku je vysvětlením jeho rezignace. Volbu biskupem přijal – za amerického pobytu – s podmínkou, že diecézní rada setrvá při původní pravoslavné orientaci, což se nesplnilo. Proto po návratu rezignoval, ale na nátlak většiny delegátů diecézního shromáždění rezignaci odvolal v naději, že směr pravoslavný bude moci v Církvi československé koexistovat podle vzoru anglikánské církve, v níž také koexistují dva různé směry (Gorazd mluví o dvou a také jinde se zmiňuje jen o high church a low church, zatímco o směru broad church nemluví.). Tato představa byla ústřední radou odmítnuta a on se rozhodl setrvat do sněmu. Zvolením Farského patriarchou před sněmem je prý již určen směr sněmu a s tímto směrem Gorazd nemůže souhlasit, proto rezignuje na svůj úřad a vystupuje z ČČS. „Pro směr Dra Farského

a prof. Spisara není žádné analogie v celém Slovanstvu, vyjma snad bolševickou ‚živou církev‘.“ (*Za pravdou* 1924, č. 30, s. 180)

Text téhož autora v následujícím 31. čísle ukazuje, že hledání československého svérázu pravoslavní přestává být tématem, ač odsuzováno je jen „kdybychom po odvratu většiny církve československé od pravoslavní chtěli něco jiného než pravoslavní. (...) Znamenalo by to nové pokusnictví, nové hledání a tápání... (...) Toužíme všichni po jistotě, po přístavě, po mateřském objetí církve Kristovy, v němž by se nám dostalo klidu duší (s. 186). Epocha únavy z reforem přichází v církvi pravidelně, a to ať už se reformy realizovaly, nebo jen hlásaly. Může jít nepochybně i o zmoudření, o rozpoznání, že to, co člověk hledá, tu dávno je, popř. že to nelze najít, a je třeba být realistou. Fáze reforem je z principu fází nejednoty, souhlasu a nesouhlasu a alternativních návrhů, kdežto fáze jednoty a konsolidace, do níž hnutí nyní vstoupilo, je svou podstatou antireformní. Pozapomenuty jsou misijní důvody, jež vedly k reformismu. Nezapomenut je naproti tomu program ekumenický: Jestliže se křesťanstvo může sjednotit, pak je to na základě pravoslavní, kdežto pokusnictví a úsilí o samostatnost a la pokrokový směr ČČS vede do izolace. Přijetím pravoslavní těší se biskup Gorazd, „přestanou hádky a spory, neboť bude zde autorita církve, kterou každý, kdož se připojí, s radostí uzná“ (s. 187). Zřetel k místním národním poměrům a potřebám není zapomenut, ale je spojen s budoucí ústavou církve. Spojení s ostatními pravoslavními skupinami v ČČS pak evokuje ještě jeden původní aspekt reformního hnutí – obavy z formalistického a mechanistického pojetí náboženství: „Nejvíce na nás doléhaly obavy, že spojení s ostatními pravoslavními skupinami bude pro nás znamenati nebezpečí formalismu. My všichni ničeho se tak nebojíme, jako formalismu a souvisejícího s ním zmechanizování náboženského života“ (s. 197n).

Výrazný reformismus se ještě projeví na jednom místě, a sice v liturgii. Spontánně rozšířená tzv. cyrilometodějská liturgie (liturgie sv. Jana Zlatoušého sloužená západním způsobem) je nyní ještě více přiblížena pravoslavní liturgii, nicméně její úprava je stále nesena reformním duchem, např. liturgie je zkrácena tak, aby i s kázáním nepřesáhla jednu hodinu, a jsou vypuštěny

přídavky z pozdější doby. Liturgie má být zkrácena, avšak tak, aby v ní účastníci z jiných pravoslavných církví mohli rozpoznat a sledovat svou vlastní liturgii.

Na sněmu v České Třebové (22. listopadu 1925; *Za pravdou* 1924, č. 30, s. 198nn.) ještě biskup Gorazd ve své řeči naváže jak na ideu československého pravoslaví („vytvořiti synthesi doby cyrilomethodějské, husitské, obrozenské a přítomné“), tak na prvotní úsilí CČS oslovit celý národ, rozumí se československý (ovšem již zcela nemodernisticky tradičním křesťanstvím: „Jsme si vědomi, že bychom jako církvev v národě byli zbytečnými, kdybychom neusilovali především o to, aby český člověk přestal náboženství křesťanského se báti a před ním utíkat, ale aby poznal, že jestli co jej osvobodí od zmatků, pozvedne a spasí, bude to víra, která byla zjevena v Ježíši Kristu, a aby zatoužil po této víře, zamíloval si Hospodina a stal se účastným onoho vyššího života, který vyvěrá z milosti Boží a bez něhož i všechno úsilí o zlepšení poměrů národních, kulturních, sociálních a politických zůstane marným“), ale úkoly, o kterých se zmiňuje, jsou – z pochopitelných důvodů – zaměřeny na vnitřní upevnění hnutí a na vytvoření jeho materiálního a právního základu. Tím bylo dosaženo fáze konsolidace hnutí, již známe i z dějin reformace, fáze jistě oprávněné, avšak z hlediska historika idejí již nepřilíš zajímavé.

Je to současně epocha obrany, jejímž výrazem je řada článků Ing. A. V. Červína, vykládající dějiny pravoslavného hnutí z přítomného hlediska a vzhledem k přítomným úkolům, zejména ve vztahu ke sporům o jurisdikci. Spor se nyní vede o to, kdo je skutečně pravoslavný (Gorazd je nepříteli obviňován z reformátorství) či kdo je pravoslavnější, a v této situaci se ovšem originální ideje a formy doby počátků jeví jako něco, co je třeba ospravedlňovat, a to nikoliv jako trvale platné, ale jako přechodnou fázi. V rámci této obhajoby ještě ovšem probleskne něco z atmosféry počátků, např. se dozvídáme, že biskup Dositej svého času „prohlásil, že pravoslavní z československé církve budou pravoslavnými západního obřadu, tedy to bude jakýsi druh pravoslavné unie“.

Dozvídáme se též o velkorysosti synodu srbské církve, který od přistupujících Čechoslováků vyžadoval bezpodmínečné přijetí věrouky a mra-

vouky v pravoslavném smyslu, avšak viděl i jako užitečné, aby liturgicky byli pravoslavní rozděleni na dva díly dle obřadu. Rovněž je citován dopis kyjevského metropolity Antonija, jenž chválí Gorazdovu misionářskou metodu „chtěje od počátku uvést do svědomí Svého stáda pouze podstatné věci“. Hned se ovšem zdůrazňuje, že cílem bylo postupné sjednocení v obřadu a přijetí celého pravoslaví, včetně kanonické disciplíny.

Převzetí celého pravoslaví však znamená ukončení zmíněné misijní fáze. Biskup Gorazd mohl mít ve své situaci pocit, že je čas na její ukončení, že farnosti již prošly obdobím adaptace. Z hlediska církve, zaměřené z řady důvodů dovnitř, tomu tak asi bylo. Z hlediska oslovení národa to ale znamenalo rezignaci na misii. Každý, kdo se od této chvíle bude chtít stát pravoslavným, bude muset přijmout všechno najednou, třebaže vůdcům hnutí bylo v počátcích jasné, že toto lze očekávat pouze od jednotlivců, nikoliv od velkých skupin národa. (V časopise *Za pravdou* 1925 v č. 16. na s. 64 to otevřeně napíše A. Červín: „Nemůžeme počítati na stržení mass a také toho není potřeba.“) Zdůrazňujeme, že náš pohled je pohledem zvenčí a z doby o osm desetiletí pozdější. Nechceme a ani věcně přiměřeně nemůžeme kritizovat aktéry tehdejších dějů. Nicméně litujeme okrajovosti pravoslaví v našem národním životě a kořeny této okrajovosti vidíme v tehdejší zaměření se dovnitř. Po něm nastoupily procesy, které známe i z menšinových evangelických církví. Věděl-li Gorazd Pavlík již záhy, že ČCE už je pro oslovení národa nevhodná, protože si vytvořila svůj vnitřní svět, do něhož lze těžko vstoupit, od 2. pol. dvacátých let se analogická situace vytváří i v pravoslavné církvi.

Časopis *Za pravdou* si nadále ponechává ekleziologickou otevřenost, informuje o tom, co se děje v ostatních církvích (zejména když někde mluví prof. Hromádka) a co se píše v jejich časopisech (velmi příznivě například československých), ale i v těchto zprávách slyšíme jakýsi apologetický zřetel k vlastní cestě (např. zpráva o sjednocení Polské katolické církve národní s církví Pravoslavnou; 1926 – podrobně citovaný článek G. A. Molnára o ruské pravoslavné církvi, přetištěný z *Československých hlasů* z roku 1926 ze s. 134n, informace o konferenci o víře a církevním řádu v Lausanne r. 1927).

Jakýsi tvořivý moment zůstává ještě zachován ve výběru publikovaných přeložených textů. Vztah pravdy a svobody, jakož i problém inkulturace je implicitně obsažen v rozsáhlé studii V. Zeňkovského *Idea pravoslavné kultury*, která vychází na pokračování od posledního čísla ročníku 1925 (*Úkol pravoslaví je viděn jako analogický k tzv. helenizaci křesťanství, kdy křesťané dokázali přijmout moudrost Západu a „projeviti vše to, čím žila duše jejich v Kristu, pomocí jemných forem hellenské tvorby“* – formálně se to ovšem podobá heslu o naplnění současné kultury Duchem Kristovým, v rovněž na pokračování otiskované studii O. C. Bulgakova *Má pravoslaví vnější autoritu dogmatické neomylnosti? / Za pravdu od 1925, od č. 6.; srov. např.: „Nejkrásnější a nejpřitažlivější vlastností církve je svoboda, která nevyhnutelně musí být sjednocena s církevní disciplínou a poslušností... Život v Církvi jest však jeden jedolité akt, a proto se vždy vyznamenává tvořivým charakterem ne ve smyslu tvoření něčeho nového z ničeho, ale jsa životným živě, a v důsledku toho svobodně oplodňuje zkušenost církevní. Proto v Pravoslaví poslušnost je vázána na Svobodu Synů Božích se smělostí přátel Božích s neuhásinajícím Duchem a nepřestávajícím proroctvím. Církev nemůže být nikdy mrtvým strážcem podání. Ona vždy žádá smělost lásky. Proto jest svoboda zřízením, které se nedá od Pravoslaví odloučiti.“* – s. 34/).

Závěr

Myšlenkové drama, které jsme se v této studii pokusili postihnout, je dle našeho názoru postaveno na konfliktu pravdy a svobo-

dy. Jakkoliv neskrýváme sympatie ke směru pravoslavnému, jsme si vědomi i toho, že také směr tzv. radikální byl založen na vědomí skutečného problému, totiž problému osobního svědomí a náboženského vývoje. Nepochybně i biskup Gorazd si byl tohoto problému vědom. Napětí pravdy a svobody bylo základem dynamiky tvořivého vývoje českého pravoslaví v jeho počátcích. Toto napětí lze také popsat jako problém inkulturace pravoslaví do kritické kultury Západu, jako napětí objektivní pravdy a kritického subjektu nebo jako problém objektivní pravdy a jejího subjektivního přijetí či „prožití“, jak se tehdy říkalo. Rozkol, jenž jsme popsali, bychom pak sice příliš paušálně, ale tím jasněji mohli charakterizovat jako rozkol pravdy a svobody. V detailech by se samozřejmě ukázala nutnost diferencovanějšího hodnocení a nemožnost vidět jedny jako bez pravdy a druhé jako bez svobody, nicméně na tom, že se syntéza pravdy a svobody uspokojivě nezdařila, to zásadně nic nemění. Tato syntéza je však dle našeho názoru základním ekumenickým problémem obecným a neméně je dnes i problémem vnitrocírkevním.

V kruzích postliberální teologie, k níž se hlásí autor této studie, se cituje údajné dictum H. W. Freie o potřebě ortodoxie se špetkou liberalismu. Náš jubilant dr. Jakovljevič, jenž je jako biskup Simeon pokračovatelem Gorazdových zápasů, je pro nás dokladem možnosti spojení pravdy a svobody v pravoslaví.

**Tato studie vznikla s grantovou podporou
GAJU v Českých Budějovicích.
Jaroslav Vokoun, Domažlice**

KLONOVÁNÍ

„Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil... Bůh viděl, že všechno, co učinil, je velmi dobré...“ (Gn 1,27; 1,31)

Křesťané nemusejí zdlohavě přemýšlet o klonování. Vycházejí-li ze sv. Písma, již v úvodu dozvědí, že Bůh všechno stvořil dobrým, tedy dokonalým. A tak všechno je hned jasné. Nebo snad nikoliv? Pokusím se do otázky trochu se ponořit.

Jsmeli přesvědčeni, že Bůh všechno stvořil dobře a dokonale, jak je tedy možné, že se rodí různě postižené děti? Jakou dokonalost nalezneme v tom, že někdo umírá mladý a jiný starý. Někdo je hezký, jiný ošklivý, další moudrý a jiný opět hloupý? Odpověď je nasnadě. Něco jiného se stalo „před tím“ a něco jiného „po tom“. Ve výše uvedeném citátu je vyjádřen stav Božího stvoření před tím, než člověk svou pýchou narušil jeho dokonalost a rovnováhu. A proto

všechno, co se stalo po tom, kdy se Hospodin zeptal Adama – „Kde jsi?“ (Gn 3,9) – již vychází z lidským hříchem narušeného Božího díla. Jinými slovy, podle učení církve za postupným úpadkem a dekadencí stojí po odchodu prarodičů z ráje lidská pýcha, touha být jako Bůh, nebo ještě raději více než Bůh...!

Pravoslavná církev pokládá hřích za nemoc lidské duše, podobně jako lékař považuje např. žaludeční vřed za nemoc těla. Ovšem z pohledu věroučného jak nemoc duše, tak nemoc těla mají společného jmenovatele, a tím je hřích! Ten je původcem postupného rozkladu lidské bytosti. Tady se ovšem otvírá diskuse. Na jedné straně teologové, filosofové a jiní učenci, kteří budou souhlasit s tvrzením, že svět byl prvotně stvořen dokonalým, a na straně druhé jiní, kteří budou tvrdit opak – totiž že svět se vyvíjí od stavu nedokonalého k dokonalému! Ale to už je téma pro jinou diskusi.

Samotné klonování je v rozporu s dílem Stvořitele. Anebo snad máme právo předělávat Boží stvoření? O vzniku umělého živého tvora klonováním ani nemluvě! Jistě lze diskutovat o klonování v souvislosti s rekonstrukcí či náhradou končetin a jiných tělesných orgánů. Problém etický však spočívá v tom, kam zařadit klonováním vzniklý orgán. Je to materiál (jako např. titanový šroub), nebo už živá bytost, když vypěstovaná tkáň vykazuje vlastnosti živého organismu?

Klonování organismů, podobně jako jejich genetická úprava, není pouze problémem etickým, s teologií většiny církvi neslučitelným. Podobné pokusy v sobě nutně skrývají dosud nedozírné a nerozpoznané nebezpečí pro budoucnost. Prozatím neznáme následky tohoto biohazardu, můžeme je jen tušit a předpokládat! Nepřivede nakonec tento experiment lidstvo ještě rychleji ke konečné fázi existence? Není klonování jen dalším produktem naší pýchy a domýšlivosti? Lidé, kteří zůstávali věrní Hospodinu Bohu, se vždy snažili nenarušovat Stvořitelovo dílo, které bylo „velmi dobré“, nýbrž toužili po poznání neporušitelných a svatých Božích pravd a zákonů.

„Věčně Hospodine, stojíš pevně v nebesích tvé slovo. Z pokolení do pokolení trvá tvá věrnost, uplnil jsi zemi a ta stojí. Podle tvých soudů

vše stojí dodnes, to všechno jsou tvoji služebníci. Kdyby mi tvůj Zákon nebyl potěšením, dávno bych v svém pokoření zhylnul. Na tvá ustanovení nezapomenu nikdy, protože mi jimi zachováš život. Tobě patřím, buď má spása, na tvá ustanovení se dotazuji... Vidím, že vše spěje k svému konci, přikázání tvé má nekonečný prostor.“ (Ž 119,89–94; 96) Slova sv. Písma jsou jen malou podmínkou věrnosti člověka Bohu. Naši dávní předkové dobře věděli, že nelze (z)měnit Stvořitelovo dílo, vždyt první z lidí, kteří se o to pokusili, byli potrestáni smrtí! A spolu s nimi neseme všichni Kainovo znamení, pokud se ovšem nevrátíme zpět k prameni života, jímž je Hospodin Bůh. Podle křesťanské víry totiž celé stvoření, a tudíž i každý člověk, ať věřící, či nikoli (samotná víra či nevíra s Boží existencí přímo nesouvisí!), podléhá Boží moci. „Hospodinova je země se vším, co je na ní, svět i ti, kdo na něm sídlí!“ (Ž 24,1)

Pokusy s klonováním, byť by k nim vedly nejvznešenější pohnutky, jsou v příkrém rozporu s Písmem sv. i učení církve, protože člověk nedisponuje ani vlastním tělem, natožpak aby byl vládcem vesmíru! „Či snad nevíte, že vaše tělo je chrámem Ducha svatého, který ve vás přebývá a jež máte od Boha? Nepatříte sami sobě!“ (1K 6,19) Pochopitelná snaha o prodloužení a zkvalitnění lidského života přivádí lidstvo až k samotné etické hranici, kterou dokonce někteří vědci v zájmu rádobý vědeckého poznání vědomě překračují! Svaté Písmo na takový druh pýchy reaguje slovy apoštola Pavla: „Ti, kdo dělají jen to, co chce tělo, tíhnou k tomu, co je tělesné; ale ti, kdo se dají vést Duchem, tíhnou k tomu, co je duchovní... Ti, kdo žijí jen v těle, nemohou se líbit Bohu. Vy však nejste živi ze své síly, ale z moci Ducha, protože ve vás Boží Duch přebývá. Kdo nemá Ducha Kristova, ten není jeho. Je-li však ve vás Kristus, pak vaše tělo sice podléhá smrti, protože jste zhřešili, ale Duch dává život, protože jste ospravedlněni. Jestliže ve vás přebývá Duch toho, který Ježíše vzkřísil z mrtvých, pak ten, kdo vzkřísil z mrtvých Krista Ježíše, obžíví i vaše smrtelné tělo Duchem, který ve vás přebývá.“ (Ř 8,5; 8,8–11) Pokud se neumíme oprostít od své smrtelné tělesnosti, bloudíme v kruhu, neboť zahloubání do vědeckého bádání, nevnímáme přítomnost Božího transcendentna. *jh*

ARCHIMANDRITA LAZAR (ABAŠIDZE)

O hříších

Krádež

Příkázání „nepokradeš“ chápou mnozí až příliš konkrétně – jako zákaz zjevné krádeže, loupeže apod. Ale krádeží je každé nezákonné přisvojení si cizího majetku, ať již soukromého, či veřejného. Musíme za ni považovat i nevrácení dluhu či věci půjčené na určitou dobu. K tomuto hříchu se počítá i příživnictví, žebrání bez krajní nutnosti, je-li člověk schopen vydělat si na potravu. Patří sem i to, když někdo využije neštěstí bližního a žádá od něho, aby zaplatil více, než je třeba – pak se dopouští hříchu lichvy. Prodej za přemrštěné ceny, jízda načerno ve veřejné dopravě a podobná jednání jsou také porušením příkázání „nepokradeš“. Jestliže se kající dopustil hříchu spojeného se způsobením materiální újmy komukoliv, je nanejvýš žádoucí, aby podle možnosti uhradil svůj dluh, vrátil odcizenou věc nebo nahradil její cenu, nehledě na dobu, která uběhla od vykonání skutku. To je nejlepší forma epitimie

Mamon

Pod tímto pojmem se rozumí jakákoliv láska k věcem, penězům a jakýmkoliv hmotným statkům. Projevuje se jak formou marnotratnosti (rozhozavačnosti), tak i jejím opakem lakomstvím. Ačkoliv se tento hřích zdá na první pohled druhořadým, je ve skutečnosti obzvláště nebezpečný. Je v něm obsaženo odvržení víry v Boha i lásky k lidem a záliba v nižších

skutečnostech. Tato vášeň rodí zlobu, tvrdost srdce, přehnanou starostlivost a závist. Překonání lásky k majetku je i částečným překonáním těchto hříchů. Ze slov samotného Spasitele víme, že bohatý člověk těžko vejde do království nebeského. Kristus učí: „Neukládejte sobě pokladů na zemi, kdežto mol a rez kazí, a kdež zloději vykopávají a kradou; ale skládejte sobě poklady v nebi, kdež ani mol, ani rez nekazí a kdež zloději nevykopávají ani kradou: nebo kde jest poklad váš, tam bude i srdce vaše.“ (Mt 6,19–21)

V blízkosti tohoto hříchu stojí mnohé vášně: vášeň oblékat se líbivě, vlastnit neobyčejné věci – rarity, vybírat si každou věc podle vkusu, pořizovat si módní nábytek... Pochází odtud i přehnaná pečlivost o pořádek ve věcech, jejich schraňování, strach cokoliv ztratit, strach z loupeže. Podráždění na ty, kteří něco chtějí, soutěžení s ostatními v nabývání věcí, závist, odsuzování, nemilosrdnost a přezírání chudých. Člověk začíná dávat důraz na to, jak vypadá jeho zevnějšek, a podle toho posuzuje i druhé. Vážnost roste nebo padá v závislosti na materiální situaci bližního. Z toho plyne nespravedlivost, snaha zalíbit se lidem nebo naopak odpor k nim. Apoštol nazývá vášeň lásky k majetku modloslužbou. Kdo začne sloužit pomíjející hmotě, stane se jejím otrokem a citem. Klaní se pomíjejícímu – stvoření – a pomíjí Stvořitele.

přeložil o. Patrik

POCHOPENÉ V LÁSCE

Tak jako se křesťané dokázali často v nenávisti rozdělovat, tak by se měli začít opět v lásce spojoval. Nedělat však nové ekumenické náboženství, nýbrž snažit se pochopit historii Církve a své rozdílnosti, modlit se stále k Bohu za sebe navzájem i za spásu všech křesťanů i všech lidí. I pravoslavní „horlivci“, kteří se nemohou modlit s ostatními křesťany, se modlí v bohoslužbě nejen za pravoslavné, ale i za všechny ostatní lidi, a dokonce i za celý kosmos, což by měli ostatní křesťané vědět.

Už mistr Jan Hus pravil: „Není na světě člověk ten, který by se zalíbil lidem všem.“ A to

je hluboká pravda. Jsou rozdíly mezi lidmi v povaze, rozumovém a citovém životě, v názoru na život a svět kolem nás. Nadto je rozdíl, jestli žijí duchovně a pro Boha, nebo jestli žijí světsky pro sebe a své potěšení a uznávají jen to, co sami vidí. Ale práce je všem lidem vrozen určitý mravní řád a je čas, aby se přestali navzájem vraždit a učili se spolu žít.

Jako je voda ve skupenství kapalném, pevném a plynném – tedy jako voda, led a pára, tak analogicky je lidská bytost ve stavu duševním, hmotném a duchovním – tedy jako člověk, tělo a Duch

Boží v člověku. A jako voda napřed taje a mění se z ledu na vodu a pak vře a mění se z vody na páru, tak i člověk se rodí a mění se z neživé hmoty na lidskou bytost a v okamžiku skonu se zbavuje těla a mění se na čistou nehmotnou duši.

Jak velká bolest je, když lidé zevlují, protože je nikdo nenajal k práci. Neboť Adam byl stvořen k tomu, aby vzdělával a pracoval a chránil zahradu Eden; analogicky celé lidstvo je zrozeno k tomu, aby žilo na této Zemi, vzdělávalo a pracovalo a chránilo velkou zahradu Zemi. A je velká bolest, když se někteří lidé nemohou na této tvorbě podílet, když nemohou pracovat, protože pro ně práce není nebo nejsou schopni žádné práce. A proto Pán Ježíš povolal právě ty zavržené, ubohé a neschopné o jedenácté hodině k práci na modlitbě a na tvorbě nového nebeského světa, nového Jeruzaléma. A každého, kdo zevluje a je v tomto žalostném stavu, volá k práci na své vinici a dává tím smysl jeho životu.

Život Adama měl velký smysl, neboť pojmenoval všechno stvoření Boží, a tu práci mu dal Bůh. I lidé stále poznávají nové a nové věci, nakukují zvědavě do dílny Božího tvoření, a má to veliký smysl. Ale zahrada Eden, po které člověk stále touží a v níž mohla být duše člověka trvale šťastna, je člověku stále uzavřena. V zoufalství on často odmítá Boha, vzdaluje se od něj a uzavírá se do pouště své duše, která hledá nová a nová potěšení, tvoří nová a nová zlatá telata, ale klidu a štěstí nenalézá. Po smrti pak tyto duše nalézají pouze nekonečné zoufalství pekelné.

Život člověka je v uzavřeném duchovním železném kruhu nesmiřitelných ideologií, z něhož není úniku. Buď žije pouze život v realitě,

kteřá je kolem něho, a je sám sobě soudcem, nebo je ateista, okultista či pohan nebo člen sekty, je uzavřen v nekřesťanských náboženstvích, nebo je Žid či muslim anebo může být křesťan. Je uzavřen uvnitř některé z těchto možností. Může dle své životní cesty přecházet z nevíry na víru a naopak, ale pro něco se musí rozhodnout. V okamžiku své smrti končí svou pouť a pak pozná, jestli se rozhodl správně, zda a jak jeho život pokračuje dál, co dělal dobře a co špatně a kde bude jeho duše umístěna.

Není zde duchovního smíru. Buď věřím v posmrtný život a soud Boží, nebo si myslím, že smrtí pozemskou všechno končí, buď věřím ve své bohy, nebo v jednoho živého Boha, buď věřím v Krista jako Syna Božího a svého Spasitele (křesťan), nebo ho považuji za Božího proroka (muslim), nebo Krista odmítám a Mesiáše teprve čekám (Žid). A duchovní prostředí, ve kterém se nalézám, určuje do značné míry i můj život fyzický. Častokrát lidé vedli nekonečné disputace a spory, nezvládali duchovní boje a promítali je do politických rovin, vedli kruté války, nic nevyřešili, a dostali se tak na pokraj fyzické záhuby. A řešení bez smilování Božího sami nenaleznou. Smilování Boží pak je ve vrozené touze lidí po dobrotě a mravním řádu vtisknutém do lidských srdcí. Příkaz „Nezabijes“ je o tom, že v krajním případě je lepší zemřít jako Ábel než zvítězit jako Kain. A tak je jediné řešení – vzájemná obět jeden za druhého, nesoudit cesty toho druhého, ale mít pro něj hluboké pochopení v lásce. To musí zvítězit nad nenávisť, kterou duchovní nesmiřitelnost provokuje.

ba

VILÉMOV 2006

2. SVATOJÁNSKÉ SETKÁNÍ

V Gorazdově cyrilometodějském středisku duchovních setkání ve Vilémově, o které pečuje monastýr Zesnutí přesvaté Bohorodice a provolaná akademie, se ve dnech 23. 6.–25. 6. 2006 uskutečnilo již Druhé svatojánské setkání poutníků – křesťanů více národností. První setkání v loňském roce bylo věnováno tématu křtů, tentokrát bylo hlavním tématem prorocství.

V pátek odpoledne probíhalo ubytování účastníků v tichém a příjemném prostředí bíle zářící stavby monastýru a večere z výborně upravených těstovin. Z trochu ospalého klidu po parném letním dni nás všechny vytrhl příjezd vладыky metropolity Kryštofa, na kterém nebyla znát únava po dlouhé cestě ze Slovenska (Hospodinovi služebníci nabývají nové síly, jak víme

z Iz 40,31) a hned všechny svolal na večerní. Večerní bohoslužba pak proběhla v krásné a oživující atmosféře, jež nás všechny posílila.

Po večerní bohoslužbě následovala tradiční večerní beseda pod vedením metropolitů Kryštofa ve škole Kosmy Etolského při otevřeném ohni. Tentokrát byla věnována převážně pouťm do Izraele. Většina účastníků již alespoň jednou pouť do Svaté země absolvovala a vzpomínala na zážitky z návštěvy svatých míst, ale také například na jízdy na velbloudech na Sinaji nebo na koupání v Mrtvém moři.

V sobotu byla sloužena ranní bohoslužba s panychidou za účasti vладыky Kryštofa a vладыky Simeona. Kromě bohoslužby samé bylo potěšující, že velký počet bratří a sester využil možnost individuální zpovědi, což bylo na duchovním ovzduší v chrámě poznat. Na setkání bylo přítomno mnoho mladých lidí a též děti – děvčat i chlapců – od útlého věku. Všechny děti byly velmi hodné, ukázněné, k radosti rodičům i všem ostatním.

Po snídání následoval hlavní program přednášek. Vладыka biskup Simeon připravil stěžejní přednášku o prorocích ve Starém zákoně, která poskytla úplný přehled tohoto tématu. Vладыka Kryštof přirovnal Starý zákon k jesličkám Pána Ježíše Krista a pohovořil o prorocích v Novém zákoně, zejména o Apokalypse. Ředitel Pravoslavné akademie bratr Roman Juriga pak pokračoval na téma církevních Otců – od těch nejstarších až po ty novější, hovořil o morálním profilu proroka pravého a falešného atd.; jeho přednáška byla rovněž velice zajímavá. Bylo by velmi dobré, kdyby se v brzké době podařilo vydat sborník přednášek z tohoto setkání.

Po přednáškách následovala plodná diskuse. Sestra Věra Sýkorová hovořila o osobní víře a celoživotním růstu a vývoji víry v jejím životě, další sestra informovala o možnosti četby Bible na internetu a vладыka Simeon se zmínil o vnitřním zraku v každém z nás.

Po přednáškách a dobrém obědě bylo odpolední volno, které každý účastník využil podle svého uvážení. Okolní krajinu monastýru charakterizuje velkoplošné pěstování rybízů a ovocných stromů; přece však má svůj půvab.

Večerní bohoslužba byla sloužena s liturgií, která podle otce Františka Rodra nebyla úplně obvyklá. Otec František je vzácně čistý, přemýšlivý člověk, jenž si ponechal „nesvaté“ jméno z úcty k rodičům. Jako otec obětavě slouží při svém náročném občanském povolání právníka.

Večer bylo „překvapení“ – grilované makrely pomazané speciální místní červenou pastou, chuťově vynikající, dále výtečné moravské víno, červené i bílé, a krásné lidové zpěvy poutníků. Obdobný večer jsem zažil i při loňském setkání.

Pro mě však Ježíš Kristus připravil ještě i osobní překvapení – bylo jím seznámení se s bratrem Romanem Jurigou a s aktivitami Pravoslavné akademie. Zabývá se obnovitelnými zdroji energie, solární energií, větrnými i vodními elektrárnami apod. Projektují vodní stavby, a že se budu dívat na vyrobené vodní turbíny, to jsem opravdu nečekal. S námi byla i mladá sestra se vzděláním v biochemii, která se také setkala se svým oborem. Zde je praktické téma pro mnoho modliteb – aby zamýšlené akce akademie byly požehnané, aby byli ke spolupráci vybíráni solidní partneři, aby se činila správná a moudrá rozhodnutí atd.

V neděli ráno bylo vyvrcholení celého setkání – velká archijerejská liturgie s metropolitou Kryštofem, arcibiskupem Simeonem, otcem Františkem a diákonem Markem. Sváteční a slavnostní atmosféru nelze dost dobře slovy popsat – bylo přítomno nebe na zemi – a zůstává tajemství, jaké poklady si kdo odnesl, jak s nimi bude hospodařit a jak se do budoucna projeví v příběhu jeho osobního viditelného života.

Jako apoštolově, tak i my máme být rybáři lidí, solí země a její požehnání. Máme nejen jít za Kristem, ale hlavně jít s Kristem. Jít s ním jako učedníci emauzští, jít s ním jako s přítelem a bratrem, toužit ho vidět jasněji, vnímat pozorněji, milovat vroucněji, chápat hlouběji, následovat těsněji, přijímat radostněji. ...

Organizačně zdařilý byl nápad spojit snídani po liturgii s obědem, aby poutníci ze vzdálených míst stihli včas dopravní spoje. Doufám, že se také příští rok svatojánské setkání podaří opět ve Vilémově uskutečnit.

b. Richard Hon

Z KNIHY NEZNÁMÝ SVĚT VÍRY

Stařec z nádraží

Neuvěřitelná historka se stala v Charbinu na začátku našeho století (20.st) a byla převyprávěna známým pěvcem Alexandrem Vertinským. V té době bylo město plné ruských emigrantů, kteří s sebou přivezli množství ikon a na železniční stanici též pověsili velkou ikonu sv. Mikuláše Divotvůrce. Jednou, brzy na jaře, vběhl do nádražní budovy Čiňan, mokrý od hlavy k patě a natáhl se na zemi před ikonou, vztahoval k ní ruce, a cosi blábolil s velkými emocemi. Ukázalo se, že šel po tenkém ledu a probořil se. Proud stahoval nešťastníka pod led a najednou (a vtom) si vzpomněl, že Rusové prosívají o pomoc nějakého starce, jehož obraz visí na nádraží. „Starče z nádraží, starče z nádraží, zachraň mě!“ to byla poslední slova Čiňana; pak ztratil vědomí. Přišel k sobě až na druhém břehu a první, co udělal, běžel na nádraží poděkovat svatému starci za zázračnou záchranu.

Biskup Inokentij a aleutský šaman

Vladyka Inokentij (vlastním jménem Jan Venjaminov) než ovdověl, stal se mnichem a byl vysvěcen (rukopoložen) na biskupa, tak byl knězem na Aleutských ostrovech. Kvůli osvojování si jazyka ostrovanů a jejich vzdělávání se nezařadil před žádnou překážkou. Pilně navštěvoval ostrov své farnosti. Těmto cestám věnoval otec Jan většinu roku, a tak byl vystaven nebezpečí a různým strádáním proplouvaje od ostrova k ostrovu po oceánu na malém člunu. Jeho odvaha při těchto plavbách byla podle vyprávění současníků obdivuhodná (úžasná). Povězme si co otec Jan Venjaminov vyprávěl o své plavbě v roce 1828 na kajaku na ostrov Akun.

Když jsem prožil čtyři roky na ostrově Unalaški, vypravil jsem se ve Velké postě poprvé na ostrov Akun, abych aleutány připravil ke governance. Když jsem připlouval k ostrovu uviděl jsem, jak tam všichni stojí nastrojení, jako by slavili nějaký svátek. A když jsem vystoupil na břeh, radostně se ke mně vrhli a byli nesmírně laskaví a pozorní. Zeptal jsem se jich proč jsou tak nastrojení. Odpověděli: Protože jsme věděli, že k nám jedeš a dnes budete u nás. Tak máme radost a vyšli jsme na břeh, abychom se s tebou setkali.“

„A kdo vám řekl, že dnes budu u vás a že jsem otec Jan?“ „Náš šaman, stařík Ivan Smirennikov, řekl nám, čekejte, dnes k vám přijede kněz; už vyjel a bude vás učit modlitbu k Bohu; a popsal nám tvůj zevnějšek tak, jak tě teď vidíme“. „Mohl bych vašeho starce-šamana vidět?“ „Proč ne, můžeš; ale teď tady není a když přijede, řekneme mu, ale on sám i bez nás tě navštíví.“

To mě nesmírně udivilo, ale nechal jsem to tak a začal je připravovat k postní společné zpovědi, před tím jsem jim však vysvětloval význam postu a ostatní věci: nakonec se objevil u mě ten stařík-šaman projevil přání jít ke zpovědi. Nevěnoval jsem mu zvláštní pozornost a během zpovědi jsem opoměl se ho též zeptat, proč ho na Aleutech nazývají šamanem a dát mu z toho důvodu některá poučení. Podal jsem mu svatě přijímání a propustil ho...

A co se nestalo? K mému údivu, po svatém přijímání odešel ke svému náčelníkovi a tlumočil mu svoji nespokojenost se mnou, zvláště za to, že jsem se ho při zpovědi nezeptal, proč ho aleutane nazývají šamanem, poněvadž je nepřijemné nosit takovou přezdívkou u svých bližních a on vůbec není šaman. Náčelník samozřejmě mi stížnost staříka Smirennikova předal a já ihned poslal pro něho kvůli vysvětlení a když poslové odešli, Smirennikov poslal naproti vzkaz s následujícími slovy: „Já vím, že mě zve kněz otec Jan, jdu k němu.“ Podrobně jsem se ho ptával na jeho stížnost na mě, na jeho život. Na otázku, zda umí číst a psát odpověděl, že ačkoli je negramotný, tak zná evangelium a modlitby. Tehdy jsem požádal o vysvětlení, jak popsal svým druhům moji podobu a odkud věděl, že ten, který den k nim přijede a bude je učit modlitbě? Stařík odpověděl, že mu vše pověděli dva jeho druhové. „Kdo jsou ti tvoji druhové? Zeptal jsem se. „Bílí lidé“, odpověděl stařík, „ještě mi řekli, že pošleš svoji rodinu po břehu a sám popluješ po vodě k velkému člověku a budeš s ním hovořit.“ „Kde jsou ti tvoji druhové, bílí lidé, co jsou zač a jak vypadají?“ zeptal jsem se ho. „Žijí tady nedaleko v horách a přichází ke mně každý den,“ a stařík mi je vylíčil tak, jak bývá zobrazen archanděl Gabriel, tzn. v bílém oblečení přepásaném růžovým pásem přes ra-

meno. „Kdy se ti ti bílí lidé zjevili poprvé?“ Oni se objevili brzy po tom, co nás pokřtil jeromonach Makarij. „! A mohl bych je vidět?“ zeptal jsem se Smirennikova. „Zeptám se jich“, odpověděl stařík a odešel. Odjel jsem na nějaký čas na blízké ostrovy kvůli kázání Božího slova a po návratu, když jsem potkal Smirennikova zeptal jsem se: „Zeptal ses těch bílých lidí jestli je mohou vidět a přejí si setkat se se mnou?“ „Zeptal“, odpověděl stařík, „i když projevíli přání vidět tě a setkat se s tebou, přesto řekli: Proč nás chce vidět, když on sám vás učí tomu, čemu učíme my? Ale pojďme, přivedu tě k nim.“

Tehdy se se mnou stalo cosi nevysvětlitelného, jakýsi strach padl na mne a úplná pokora. Co když nakonec uvidím ty anděly a oni potvrdí staříkova slova? A jak k nim půjdu? Vždyť jsem člověk hříšný, a tedy nehodný hovořit s nimi. Vždyť by to byla z mé strany pýcha a domýšlivost, kdybych tam chtěl jít; a nakonec, setkání s anděly by mi možná převýšilo moji víru čili bych si mohl začít o sobě hodně myslet... A tak, jako nehodný, rozhodl jsem se nejít, učiniv napřed kvůli této události pořádné poučení, jak staříkovi Smirennikovi, tak jeho spolubratrům aleuťanům, aby ho už víckrát nenazývali šamanem.

Jedenkrát jsem se rozhodl zeptat se staříka Smirennikova, jakým způsobem vidí do budoucnosti a čím léčí. Odpověděl mi toto: brzy po tom, co ho pokřtil jeromonach Makarij, zjevil se mu napřed jeden a pak i dva duchové, které neviděl nikdo jiný, v lidské podobě s bílou tváří (postavou), bílém oblečení, které se podobá sticharům přepásaným růžovým pásem (šerpou) a řekli mu, že jsou poslání od Boha vyučovat ho a chránit. V průběhu téměř třiceti let se mu skoro každý den zjevovali během dne nebo k večeru, ale ne v noci a učili ho veškeré křesťanské teologii a tajemství víry. Jemu samému nebo druhým na jeho prosby, nicméně velice zřídka, pomáhali při nemoci nebo v krajní nouzi jídlem. Jindy mu odhalovali, co se děje na jiných místech a zřídka i budoucnost a utvrzovali ho v tom, že oni nedělají toto všechno svojí mocí, ale mocí všemohoucího Boha.

Potom jsem se ho zeptal, jestli se mu zjevili i teď po zpovědi a svatém přijímání a zda mu poručili, aby mě poslouchal? Odpověděl, že se

zjevili jak po zpovědi, tak po svatém přijímání, a pravili, aby nikomu neřikal o svých vyznaných hříších a aby brzy po přijímání nejedl nic tučného a aby naslouchal mému učení... a také, že se mu dnes zjevili na cestě a řekli mu, kvůli čemu ho zvu k sobě, a aby mi vše řekl a ničeho se nebál, protože se mu nic zlého nestane. Potom jsem se ho zeptal, jestli, když se mu zjevují cítí radost nebo smutek. Odpověděl, že když udělá něco špatného a uvidí je, cítí výčitky svědomí, ale jindy necítí žádný strach; a protože (pokud) ho mnozí uctívají za šamana a on si nepřeje, aby to dělali, několikrát jim říkal, aby od něj odešli a nezjevovali se mu; oni odpověděli, že nejsou ďáblové a nebylo jim veleno, aby ho opustili a na jeho otázku, proč se nezjevují někomu jinému, řekli mu, že jim to nebylo nařízeno. Mohlo by se říci, že uslyšev ode mne, nebo se neučil od někoho jiného, povídal mi o křesťanském učení a jen kvůli příkrase nebo z ješitnosti (pýchy) si vymyslel zjevné duchů – učitelů (pěstounů). Ale od nikoho nemohl slyšet biblické příběhy. Nakolik je negramotný a vůbec nezná ruštinu, nemohl ani číst, ani slyšet od druhých.

Arcibiskup a milicionář

Znamenity chirurg, laureát Stalinovy ceny, arcibiskup Luka (Vojno-Jaseněcký) se procházel po nějakém parku, kde si hrály děti. Vladyka byl samozřejmě oblečen v kněžském. Uviděl ho milicionář a doslova se na něho obořil (vrhl, napadl): „Občane, jak to, že tady chodíte v takovém oblečení. Jsou tu děti. Zamyslete se, jaký dáváte příklad?“ Vladyka odpověděl: „A co byste řekl, jestli by to byl pro ně lepší příklad, kdybych si navlékl pouzdro s pistolí?“

Poučný paradox

Při jedné z oficiálních státnických návštěv na konci padesátých let přišel ke známému chirurgovi, profesorovi, laureátu Stalinské ceny, arcibiskupovi Lukovi, jeden z členů sovětské vlády. Posměšně vladykovi řekl: „Tak nedávno letěly sovětské sputniky do vesmíru, ale Boha tam nenašly. Jak mi to vysvětlíte?“ „Jako chirurg“, odpověděl vladyka, „jsem mnohokrát dělal trepanaci lebky, ale rozum jsem tam také nenašel.“

připravil o. Libor Raclavský

VZPOMÍNÁME DUCHOVNÍ OTEC

17. září 1999 zemřem ve Washingtonu ruský biskup Basil Rodzjanko.

JAK ŽIJEME

Vladyka Basil celý svůj život, téměř osmdesát pět let, vydával svědectví o Kristu, Božím Synu, Spasiteli světa.

Počínal si vytrvale (houževnatě) a neúnavně: ve vězení i na svobodě, v emigraci i v Rusku, v osobních vztazích s lidmi, v televizi i radiu a též svým vlastním způsobem jako starec-biskup, ohromný, mohutný tělem i duchem, nekonečně dobrý člověk, který k nám přišel doslova z jiného světa. Ne z minulého století, ačkoliv byl jedním z mála, kteří nám předali duch pravoslavných velkých asketů 19. století, ale právě z JINÉHO světa. Z toho světa, kde lidé neubližují, když je uráží, kde nepříteli odpouští, milují ho a blahověří mu, kde neexistuje smutek (malomyslnost) a zoufalství (beznadě), kde panuje ničím nezneklidňovaná víra v Boha, kde nenávidí pouze jedno – nesvár, panující v tomto světě, rozdělení a hřích, ale kde jsou ochotni dát svůj život za spasení hříšníka.

V jeho neobyčejném životě bylo mnoho takového, co nelze nenazvat zázrakem. Možná snad je možné nazvat tyto příhody též náhodami. Sám vladyka Basil na otázku o těchto „náhodách“ se obyčejně pousmál: Když se přestanou modlit, náhody přestanou.“

Jedna z takových příhod se stala v roce 1995. Tehdy vladyka jako vždy (pravidelně) přijel do Ruska a byl pozván úplně mladým knězem do bezvýznamné farnosti v Kostromské gubernii.

Nutno říci, že vladyka byl člověk spolehlivý a s radostí vyplnil jakoukoli prosbu, pokud, jak sám říkával, neprotiví se evangelním příkazům a pokud je to v jeho silách. Ve splnění proseb časem velice namáhavých (neprostých) pro osmdesátiletého starce vladyka viděl svoji službu Boží prozřetelnosti o lidech. Byla v tom hluboká víra a zkušenost získané desetiletími.

Tak se jednoho letního dne na pusté cestě do zapadlé vesničky v kostromských leších. Její dvěma auty – aby se mohli dostat do daleké farnosti, pomohli jim vladykovi moskevští přátelé.

Všichni už byli z dlouhé cesty unaveni, vladyka se jako vždy mlčky modlí, přebírá je čotky.

Najednou se auto zastavilo. Na cestě se před chvílí stala havárie. Motocykl se dvěma jezdci se nabouralo do nákladního auta. Na cestě ležel starší muž. Řidič nákladáku a druhý motocyklista stáli strnule nad ním.

Vladyka se spoleceujícími rychle přispěchali. Muž ležící na cestě byl mrtev. Mladý muž (jak se pak ukázalo – jeho syn) svíral v rukou motocyklistickou přilbu a plakal.

„Jsem kněz“, řekl vladyka a položil (objal) mu ruku na ramena, „jestli byl váš otec věřící, můžeme teď vykonat zvláštní modlitby.“

„Ano, prosím, udělejte vše, jak je potřeba,tec byl pravoslavný věřící,“ odpověděl mladík. „Nikdy ale nechodil do chrámu, všechny chrámy v okolí byly dávno zničeny... No, říkával, že má svého duchovního.“

Z auta přinesli kněžská roucha. Vladyka se připravoval k panychidě, ale neudržel se a zeptal se: „To je zvláštní, nechodil do chrámu, ale měl duchovního?“

„On totiž mnoho let každý den poslouchal náboženské vysílání z Londýna. Vedl je nějaký otec Vladimír Rodzjanko a tohoto kněze měl otec jako svého duchovního, ačkoliv se s ním samozřejmě za celý svůj život nikdy nesetkal.“

Vladyka poklekl před svým zesnulým duchovním synem, s nímž mu určil Bůh setkat se poprvé. Setkat se a vyprovodit na věčnost.

P.S. Více než dvacet let vedl biskup Basil pravoslavné vysílání pro Rusko na BBC. Je-nomže tehdy ještě nebyl mnichem a jeho občanské jméno bylo Vladimír Rodzjanko

o. Libor Raclavský

JAK JSME PUTOVALI ZA SVATÝMI CYRILEM A METODĚJEM

Sešli jsme se v prvním prázdninovém týdnu v obci Olbramovice, ve které podle legendy kdy si stával dřevěný kostelík, v němž v dobách Velké Moravy kázal svatý Metoděj. Chtěli jsme dětem přiblížit postavy svatých věrozvěstů a jejich opravdové vlastnosti – píli, odvahu, vzdělanost, lásku k Bohu i vlasti... a pokusit se v nich vzbudit opravdovou touhu následovat je svými skutky. Měli jsme ideu přivést děti k taji modliteb, ke kráse církevního zpěvu a modlitebního řádu dne, k radosti ze zručnosti, z vlastní práce i z účasti na společné malbě.

Chtěli jsme dětem zprostředkovat zážitek sounáležitosti k církvi, tradici, národu. Vždyť mnohé pravoslavné rodiny u nás žijí ve městech a v obcích, kde se nemohou pravidelně zúčastňovat bohoslužeb ani hodin náboženství a mnohdy nemají ani příležitost poznat své vrstevníky.

Skromné prostory církevní obce v Olbramovicích mohly nabídnout ubytování ve stanech nejvýše 15 mladým „poutníkům za ctinostmi svatých věrozvěstů“. Zodpovědnost za péči a program převzalo pět odvážných sester a dva bratři. Zázemí poskytla pravoslavná církevní obec v Olbramovicích, včetně vynikající postní kuchyně, kterou po celý týden zajišťovala s nevšední fantazií a umem paní Ludmila Helarová.

Po celý týden pobytu „putování“ museli naši malí bratři a sestry prokazovat odvahu, píli, zručnost i od-

vahu, aby dosáhli zdokonalení svých křesťanských a mravních kvalit.

Učili se církevnímu zpěvu, aby se mohli aktivně účastnit bohoslužeb (ve středu na sv. Cyrila a Metoděje, jimž je zasvěcena olbramovická kaple) a v neděli, kdy mělo naše putování končit a na nichž přislíbil účast i náš arcibiskup olomoucko-brněnský Simeon. Děti se mimo jiné naučily zpívat tropar svatým Cyrilovi a Metodějovi, trojsvatou píseň česky, slovensky a řecky, secvičily ektenie svaté liturgie, inspirované

zakarpatskými nápěvy, a dále Otče náš, Jest v pravdě důstojno a mnoholetí. Učily se společně zpívané modlitbě v pravidelném denním cyklu, naučily se zpívat modlitby před jídlem a po jídle, secvičily táborovou hymnu, která pak zněla při každodenním vyvěšování a svažování táborové

vě vlajky. Prokazovaly píli a zručnost při malbě ikon na zdi táborové trapézy, vyráběly malované lampády, navrhovaly chrámy, malovaly vlajkoslávu, která zdobila kapli a farní budovu po celou dobu pobytu. Při prozkoumávání okolí prokazovaly pečlivost a přesnost, když zpracovávaly mapy svých pochodů. V odpoledním klidu se v kapli dovídaly o příkladech svatých Otců a byly duchovním o. Karlem seznamovány s bohoslužebnými potřebami a vybavením chrámu a jeho významem.

Počasí nám přá-

lo a mohli jsme navštěvovat místní koupaliště. Odvahu a překonání sebe sama děti prokázaly na náročných lanových drahách v místní

tělocvičně i v přírodě. Jízda na laně byla pro mnohé opravdu silným sportovním zážitkem. Nechyběla večerní stezka odvahy místními vinicemi a celodenní výlet v pohádkovém Krumlovském lese se spoustou nástrah a nepředvídaností, které děti společně překonávaly, a učily se tak pomáhat slabším. Učily se všimati si a oceňovat dobré vlastnosti svých kamarádů a povzbuzovat se navzájem.

Celé putování pak vyvrcholilo očekávanou návštěvou vладыky Simeona. Na svatou archijerejskou liturgii se děti připravovaly nejen týdenním „duchovním a tělesným zápasem“, ale vyzkoušely si pět prosfory, chléb na přívítanou a pirohy rozličných tvarů k nedělnímu pochoštění. Uklidily a vyzdobily chrám květinami, vyzkoušely si vázat kytice a zdobit ikony.

DOLNÍ JADRUŽ

V sobotu 29. července se v malé obci Dolní Jadrůž na Tachovsku na zahradě rodiny Velíčkových shromáždily na dvě desítky pravoslavných věřících společně s duchovními otci a v čele s kancléřem ÚMR Josefem Hauzarem z Mariánských Lázní, o. Milanem Horvátém, místním duchovním správcem, a o. prot. Eugenem Bakošem z Milířů.

Za účasti pana ing. Vladimíra Marosze, starosty Chodského Újezdu, jehož je Dolní Jadrůž částí, a hostů z nedalekého Bavorska se konalo požeňování zahradní kaple zasvěcené sv. arch. Michalovi a sv. ap. rovné Marii z Magdaly. Od druhé světové války chátrajícího objektu se

Všichni jsme se pak těšili na neděli, kdy jsme spolu s věřícími olbramovické farnosti, rodiči a pozvanými hosty přivítali vладыku. Požeňovaná archijerejská bohoslužba, andělský zpěv dětí a chrám prozářený společnou modlitbou byl nám všem odměnou za namáhavé putování. Po svaté liturgii vладыka předal všem účastníkům týdenního putování vysvědčení.

Závěrem patří poděkování všem, kteří pomohli svou prací, finančními prostředky i morální podporou umožnit tento církevní tábor – Putování za svatými věrozvěsty – a zprostředkovat tak našim mladým sestrám a bratřím v Kristu praktický život v církevním společenství (církví). Dá-li Bůh a dočkáme-li se požeňování.

ujala sestra Marie Velíšková se svým synem Michalem, který kapli s pomocí rozvětvené rodiny opravil. Jisté tak toto dílo dnes již neznámých stavitelů zachránili před úplným zánikem. Rodina, věřící a duchovní se po svaté liturgii zavázali založit v obci tradici scházet se k bohoslužbě u kapličky v Dolní Jadrůži vždy o poslední červencové sobotě.

V závěru této velké události v malé vesničce zaznělo několikrát mnoholetí vладыku metropolitovi Kryštofovi, bratru Michalovi a sestře Marii Velíškovým i ostatním dobrodincům, kteří na opravu přispěli.

jh

TEOLOGOVÉ ZE SRBSKA V ČESKÉ REPUBLICE

Skupina padesáti teologů z Bělehradu ze Srbska byla s požeňováním Jeho Svatosti patriarchy srbského Pavla a Jeho Blaženosti metropolitů českých zemí a Slovenska Kryštofa začátkem července několik dní na studijní návštěvě v České republice.

Skupinu teologů vedli profesori Teologické fakulty v Bělehradě, protojerej Dragomir Sando a protojerej Aleksandar Sredojević. Ti metropolitu Kryštofovi předali dopis od Jeho Svatosti patriarchy srbského Pavla a po ukončení svaté liturgie v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice na Olšanech v Praze mu darovali knihu „Ikony monastýru Chilandar“. Jako památku na poutnickou cestu jim metropolita Kryštof na věnoval ikonu přesvaté Bohorodice.

V největší srbský svátek „Vidovdan“ hosté navštívili památnou kostnici v Jindřichovicích, kde se k této příležitosti sloužila svatá liturgie a panychida za 7 100 Srbů a 180 Rusů padlých za první světové války, jejichž pozůstatky zde spočívají. Na liturgii bylo přítomno 100 Srbů, Čechů, Rusů a Ukrajinců. Účastnili se také představitelé Velvyslanectví Srbska a Černé Hory a Velvyslanectví Ruské federace, kteří zde položili věnce.

Vzácní hosté se také poklonili svatým ostatkům sv. Václava a sv. Ludmily, navštívili chrám sv. Cyrila a Metoděje a kryptu v Praze, stejně tak jako další chrámy v Karlových Varech a Brně.

jerej Srdjan Jablanovic

PŘEŽITÍ 2006

Ve dnech 23.–28. července tohoto roku se v Krušných horách již podruhé uskutečnil letní tábor pro pravoslavné děti se zaměřením na dovednosti ve volné přírodě, tělesnou zdatnost a tematiku obrany vlasti. Tentokrát se táborníci (celkem pět dospělých a devět dětí) sešli v malebném údolí Telčského potoka nedaleko Rudolic.

První den byl věnován budování tábora a jeho zázemí. Bylo nutno postavit velký vojenský stan, zprovoznit polní kuchyni, uzpůsobit místo, o němž se v dobré společnosti nemluví, ale je ho třeba, zajistit dostatek potravin, připravit ohniště, na potoce byla zbudována malá přehrada, která sloužila nejen jako koupelna, ale také umožňovala v horku, jež vyšplhalo až na hřebeny Krušných hor, udržovat nápoje v přijatelné teplotě a potraviny v požitelném stavu.

Druhý den již byl náročnější. Na programu byl totiž pochod do zhruba 10 km vzdálené Nové Vsi ke sběrateli staré vojenské techniky. Během prohlídky jeho soukromé sbírky si chlapi mohli sednout do starého německého transportéru, džípu, který používala ještě Rommellova armáda v daleké Africe, vyzkoušet si manipulaci s padákem apod. V úmorném horku pak byla mladší část táborníků dopravena vozy zpět do tábora.

Třetí den byl věnován návštěvě posádky 4. brigády rychlého nasazení armády ČR v Žatci. Při dvouhodinové exkurzi nám vojáci ukázali vojenskou techniku užívanou v současné době. Někteří nám vyprávěli o svých zkušenostech ze zahraničních misí, tedy v podstatě z otevřeného válečného konfliktu, který již není hrou na vojáky, je vždy tragický a člověka celoživotně poznamenává.

Středečního večera jsme se pak již věnovali dalším věcem, jmenovitě budování provizorního prestolu a žertveníku a přípravě na sv. liturgii.

Následujícího dne, už za úsvitu, po sedmé hodině totiž tábor navštívil Jeho Blaženost metropolita Kryštof, který spolu s otcem Antonijem Drdou a Patrikem Ludvíkem, jež duchovně pečovali o tábor, sloužil ve skromných podmínkách božskou liturgií. Ta byla pro všechny bezesporu silným a přirozeným vyvrcholením tábora

a skutečným duchovním zážitkem. Málokdy máme příležitost se takto modlit a přijímat uprostřed ticha přírody. Po liturgii ještě strávil vladyka s táborníky několik hodin v neformální besedě u ohně.

V pátek nastal čas úklidových prací a postupného ukončení našeho tábora. Poděkování patří všem, kteří umožnili zdárný chod tábora – vladykovi za obětavou a krásnou službu, s. Hance Havlové a m. Dorce Drdové za pečlivou starost a práci v polní kuchyni, místnímu farmáři a patriotovi p. Loosovi za pomoc při budování tábora.

Můžeme říci, že letos byl opravdu vydařený.

o táborníky se duchovně starali vladyka metropolita Kryštof, otcové Antonij a Patrik

Narozdíl od loňského („nultého“) ročníku, který těžce poznamenala nepřízeň počasí, se letos podařilo realizovat téměř všechny body programu. Táborníci také často soutěžili ve střelbě ze vzduchovky. Doufáme, že příští rok se opět trochu rozrosteme a že se nám i podaří rozšířit program o další body – orientace v terénu, čtení mapy, pozorování meteorologických jevů a pro starší chlapečky také povídání o těch, kteří bojovali za obranu naší vlasti v jejich těžkých chvílích; dle slov sv. nmč. Gorazda: „Jako pravoslavný křesťan miluj Boha a vlast“.

účastníci

MARIÁNSKÉ LÁZNĚ

V neděli 16. července jsme v den chrámového svátku svatého knížete Vladimíra prožívali dvojnásobnou radost. Bohoslužby společně vykonali oba hierarchové pravoslavné církve v českých zemích.

Před chrámem přivítal vладыku metropolitu Kryštofa a vладыku arcibiskupa Simeona prot. Josef Hauzar, kancléř ÚMR a místní duchovní správce, společně se starostou církevní obce br. Vladimírem Tatarinovem a duchovními ze sousedních církevních obcí. Uvnitř chrámu přivítal vладыky pěvecký sbor pod vedením sbormistra br. Pavla Urbana zpěvem hymnu „Jest vpravdě důstojno...“ a nehybný tropický vzduch, který sem pronikl navzdory silným chrámovým zdem.

I přes úporné vedro přednesl vладыka arcibiskup Simeon vynikající tématické kázání. Hojná účast věřících podtrhovala obecný zájem o slavnostní bohoslužbu. Mnoho z nich také přistoupilo ke svaté eucharistii. Na konci liturgie o. Josef poděkoval hostům, pěveckému sboru a všem přítomným, aby nechal vyniknout několikanásobnému zpěvu mnoholetí v jazyce církevněslovanském.

Pracovní nasazení obou vладыků je obdivuhodné. Zatímco vладыka metropolita Kryštof odjížděl záhy po malém občerstvení zkontrolovat technický stav domu v duchovním středisku Nazaret v Těšově, vладыka arcibiskup Simeon se připravoval na zahájení druhého turnusu letního setkání dětí a mládeže. Téhož dne večer zahajoval setkání večerní bohoslužbou.

Nezbývá než dodat, ať Hospodin Bůh požehná oběma vладыkům a obdaruje je pevným zdravím a duchovní silou na mnohá a blahá léta!

jh

FRANTIŠKOVY LÁZNĚ

Chrámový svátek svaté kněžny Olgy oslavili věřící společně s vладыkou metropolitou Kryštofem, vладыkou arcibiskupem Simeonem, se svým duchovním prot. Janem Křivkou, prot. Josefem Hauzarem, kancléřem ÚMR, a jer. Romanem Mastíkem z Aše v neděli 23. července při slavnostní archijerejské bohoslužbě.

U chrámových vrat vладыku metropolitu přivítala starostka města s. Libuše Chrástová a o. Jan Křivka, její tatínek, s ostatními duchovními. Ani o tomto dnu tropické teploty nepolevily, a tak se věřící i duchovní doslova koupali ve vlastním potu! Ale všichni rádi tuto obět přinesli s vědomím, že pravá víra bývá často vystavena různým zkouškám a pokušením. Bohoslužeb, doprovázených místním pěveckým sborem, se kromě místních věřících zúčastnily rovněž děti z nedalekého Těšova a četní lázeňští hosté.

V závěru sv. liturgie vладыka metropolita Kryštof poděkoval o. Janovi za obětavou duchovenskou službu a vzornou péči o svěřený chrám. Vладыka Simeon, jako bývalý soused z nedalekých Mariánských Lázní, zase připomenul blížíci se jubileum o. Jana Křivky, který se s Boží pomocí letos v říjnu dožívá požehnaných 80 let života.

Na památku této společné bohoslužby obdrželi všichni přítomní malou ikonku a společně zazpívali „Mnohá léta!“ všem bratřím, sestrám, přátelům a lidem dobré vůle.

jh

Boj s Amálekem a návštěva Jitrova

Boží lid stoupal směrem k zaslíbené zemi. Nehladověl ani nežíznil. Bůh mu každé ráno sesílal manu – „nebeský chléb“, a když bylo potřeba, vodu ze skály. Ale přišlo nové trápení. Amálek se jmenoval syn Ezaua, bratra praotce Jákoba. Jeho potomstvo se rozrostlo a stalo se národem, který sídlil v blízkosti Sinaje. Pásl tam svá stáda, ale živil se i loupeží.

Bylo to u Refidim, kam Amálek přitáhl, aby napadl Izrael. Byl to lid bojovný, jenž byl zvyklý zacházet se zbraní, zatímco Izraelci jako egyptští otroci byli zvyklí jen tvrdě pracovat, ale nikdy zatím nebojovali. Mojžíš si byl vědom, že může spoléhat jedině na Hospodina, avšak věděl také, že jednou se to Izrael musí naučit. Vždyť zemi, do které ho vede, si bude muset vybojovat. Nařídil Jozuovi, aby si vybral muže, se nimiž se s Amálekem utká. Mojžíš sám pozvedl své paže k Hospodinu. Dole se rozpoutal boj. Dokud Mojžíš držel ruce vztažené k Bohu, Izrael vítězil. Jakmile mu ruce umdly a on je spustil, začal vítězit Amálek. Áron a Chúr proto podpírali Mojžíšovi umdlené paže, dokud Izrael nezvítězil.

Hospodin řekl Mojžíšovi: „Zapiš na památku do knihy a předej Jozuovi, že zcela vymažu zpod nebes památku na Amáleka. Mojžíš tu pak vybudoval oltář a pojmenoval jej „Hospodin je má korouhev“. Pronesl přitom tato slova: „Je vztažena ruka nad Hospodinovým trůnem. Hospodin

vyhlašuje boj proto Amálekovi do posledního pokolení.“

Jitro, midjánský kněz a Mojžíšův tchán, se dověděl o všem, co učinil Hospodin pro Mojžíše a jeho lid. Vypravil se za Mojžíšem, aby mu přivedl jeho manželku Sipur, kterou Mojžíš poslal pod Jitrovo ochranu, i oba Mojžíšovy syny – Geršoma a Eliezera. Jméno Geršom znamená v hebrejštině „Hostem tam“ a připomíná Mojžíšova slova při chlapcově narození „Byl jsem hostem v cizí zemi“. Eliezer znamená „Bůh je pomoc“, protože při jeho narození Mojžíš prohlásil: „Bůh mého otce je má pomoc, vysvobodil mě od faraonova meče“. Bylo to radostné shledání. Jitro žasl nad velikými Hospodinovými skutky a Mojžíš pro Jitro uspořádal obětní hod, k němuž pozval i izraelské starší.

Druhý den usedl Mojžíš k soudu. Lid k němu přicházel se svými dotazy a přemi. Trvalo to od rána do večera. Lid před ním stál a umdlával v slunečním žáru, a každý čekal, až přijde na řadu. Jitrovi se to nezdalo; je jich příliš mnoho, nezvládneš to, a ty i oni se vyčerpají. Vyber si schopné muže v přiměřeném počtu, ať oni soudí lid a tobě nechávají jen složitější případy. Hospodin tomu určitě požehná. Mojžíš se zařídil podle Jitrovy rady. Ukázalo se, že to bylo správné. Brzy na to se Jitro s Mojžíšem, dcerou i vnuky rozloučil a vrátil se domů.

váš arcibiskup Simeon

Vydává Pravoslavná církev v Českých zemích, P. O. Box 655, CZ-111 21 Praha 1.

Hlavní redaktor: Dr. Cestmír Kráčmar, Soukenická 10, 110 00 Praha 1. Technický redaktor: Boris Havel.

Redakce si vyhrazuje práva na případné úpravy, či krácení zaslaných příspěvků.

Uzávěrka každého čísla je 10. den předcházejícího měsíce. Vychází druhý týden v měsíci.

Litografie Lokša PrePress Rakovník, tisk Tuček tiskárna Rakovník.

Jedno číslo Kč 17,-, pro předplatitele u distribučního střediska v Praze Kč 16,-.